

VÄIKE-MAARJA VALLA INFOLEHT

Loe Väike-
Maarja
Valla
Infolehte
internetis
www.
v-maarja.ee

ISSN 1736-9851

Nr 10 (200)

NOVEMBER 2010

Hind 3 krooni

Liitu meiega:

facebook

Helin Ristla on imeline vanaema!

2. novembril pärjati Tallinnas Eesti Vanavanemate Fondi ja Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühingu austamisüritusel imelise vanaema, vanaisa tiitliga kümmet vanaema. Ühe imelise vanaema tiitliga pärjatu oli Helin Ristla Väike-Maarjast.

Helin Ristla on pühendunud ja enastohverdav vanaema, kes kasvatab alates 2005. aastast oma kolme lapselast. Ta on sõbralik ja sooja südamega inimene, kes pidi loobuma nii kutsetööst kui hobiringidest, et pühenduda lapselastele, kes on väga tublid. Vanaema aga leiab veel lisaks tahet abistada lasteaeda väljasõitude korraldamisel.

Tunnustuskirjad imelistele vanemadele-vanaisadele andis üle pr. Evelin Ilves, kelle eestvedamisel valiti tänavu

esmakordselt Aasta vanaema ja Aasta vanaisa.

Tunnustusüritusel käis imelist vanaema õnnitlemas ka vallavanem Urmas Tamm.

Vanavanemate Fondi ja Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühingu ettevõtmine toimus tänavu neljandat korda. Eesti Vanavanemate Fondi eesmärgiks on väärtustada kodu ja perekonda, vanavanemate tehtut. Fond soovib tunnustada eriti silmapaistnud vanaemasid ja vanaisasid hoole ja armastuse, ühiskonna ülesehitamise, aktiivse elusuhtumise ja vitaalse eluhoiaku eest.

Pildil: (ees vasakul) imelised vanaemad Helin Ristla ja Aurelie Kaldoja, tagareas: vallavanem Urmas Tamm, maavanem Einar Vallbaum, pr. Evelin Ilves, Vanavanemate Fondi ja Vanurite Eneseabi- ja Nõustamisühingu esindajad, sotsiaalminister Hanno Pevkur. Foto: Heili Nõgene

Siseminister tunnustas vallavanemat Politsei- ja piirivalveameti teenetemärgiga

Siseminister Marko Pomerants tunnustas Haljalas politsei- ja piirivalve päevale pühendatud koosviibimisel 3.novembril politsei- ja piirivalveameti teenetemärgiga Väike-Maarja vallavanemat Urmas Tamme.

Urmas Tamm sai Politsei- ja piirivalveameti kõrge tunnustuse väljapaistvate teenete eest Politsei- ja piirivalveameti ees.

“Olin kõrget tunnustust saades meeldivalt üllatunud,” ütles vallavanem Urmas Tamm. “Nii maavanemana kui ka omavalitsusjuhina olen koostööd jõustruktuuridega väga tähtsaks pidanud. On ju nemad üks peamisi struktuure meie turvalisuse tagamisel.”

Vallavalitsus müüs Avanduse mõisa

Väike-Maarja vald Väike-Maarja Vallavalitsus müüs 1.novembril vallale kuuluva kinnistu, millel asus Avanduse mõis, 3,1 miljoni krooniga OÜ-le Kuukala.

OÜ-l Kuukala on plaanis tegelda mõisas turismiga.

Vastavalt kokkuleppele uue mõisaomanikuga lubatakse valla allasutustel mõisas olla 2011.a 1. augustini. Lahendused, kuhu paigutada raamatukogu, noortekeskus, muusikakool, osavallavalitsus ja naisteklubi, on olemas. Osavallavalitsuse kolime päästehoonesse. Teised allasutused ja naisteklubi saavad ruumid Simuna rahvamajas. Selleks on vaja rahvamaja ruumid remondida, teha vastav projekt, sest osa ruume tuleb välja ehitada laka peale.

Moodustatud on töögrupp, kes tegeleb rahvamaja remondi ja ümberkolimise küsimustega.

Lisaks rahvamaja remondile saab uue katte Simuna spordihoonesse saali põrand.

Vallavanem Urmas Tamme sõnul ei ole vallal mõistlik ülal pidada mitut mõisa (Avanduse ja Kilti mõisa), kuna nende ülalpidamiskulud on suured ja koormavad pingelist vallaeelarvet. Seepärast pani vallavalitsus Avanduse mõisa müüki möödunud suvel.

Mart Pruul,
osavallavanem

Fotol: enne Avanduse ja Väike-Maarja valla ühinemist 2005.a asus Avanduse mõisas Avanduse vallavalitsus.

Väike-Maarja valla aastapäeva tähistamine reedel, 10. detsembril

Vallavalitsus ja vallavolikogu kutsuvad kõiki reedel, 10. detsembril Väike-Maarja valla 19. aastapäeva tähistama. Kell 16.00 pakutakse Väike-Maarja õppekeskuse sööklas pärastlõunakohvi.

Kohvi kõrval arutleme valla eluolu üle, otsime ühiselt esilekerkinud küsimustele vastuseid.

Kell 18.00 toimub Väike-Maarja rahvamaja saalis aastapäeva aktus.

Teeme aastat kokkuvõtteid, anname üle Aasta tegija 2010 auhinna ja Kauni kodu konkursi auhinnad, tunnustame valla aasta paremaid sportlasi, sööme ühiselt sünnipäevatoriti. Muusikalist meeleolu loob Pandivere kammerkoor.

Olete oodatud!

Valmis Kurtna külamaja

Reedel, 19. novembril avati pidulikult Kurtna külamaja.

Külamaja ehitustööd läksid maksma 2,7 miljonit krooni. Sellest 2,4 miljonit krooni sai MTÜ Nelikand EL-i toetusfondidest, 50 000 krooniga toetas külamaja ehitust Väike-Maarja vallavalitsus.

Tänaseks täieliku uuenduskuuri läbi teinud külamajas tegutses kunagi kauplus, pärast poe sulgemist seisis maja tühjana. Külamajas tegutseb nelja küla (Nadalama, Kurtna, Võivere ja Kärsa) ühendav MTÜ Nelikand, kes maja kasutusse võttis ja korda tegi.

Noortekogu aktiiv töötab dokumentatsiooni kallal

Sellest sügisest on Väike-Maarja Noortekeskuses kogunenud noorte aktiiv, kes on asunud moodustama Väike-Maarja valla noortekogu. Vallavanema õhtusel ja noortekeskuse juhataja jõupingutustest sündis projekt Eesti Noorteühenduste Liidule, kust saadi noortekogu moodustamiseks 3000 krooni.

Omavalitsuste juurde noortekogude moodustamist noorte huvide paremaks esindamiseks ja noorte kaasamiseks vallaellu soodustab ka möödunud suvel vastu võetud noorsootööseadus. Seaduse kohaselt on noortevolikogu eesmärgiks arutada valla pädevusse kuuluvaid noori puudutavaid küsimusi ning teha nende kohta ettepanekuid vallavolikogule ja -valitsusele, lähtudes noorte vajadustest ja huvidest.

Väike-Maarja vallaelanikest on noori (7-26a) 25%, neist pisut üle tuhande on neid, kes saaksid vanuse järgi (13-26-a) kuuluda noortekogusse. See on arvestatav jõud!

Tänaseks on jõutud niikaugele, et avaldused noortekokku kandideerimiseks on esitatud ja esimene Väike-Maarja Noortekogu koosolek 22. novembriks ka kokku lepitud.

Noortekogu I koosseisul seisab ees raske ülesanne, on vaja koostada põhikiri ja paika panna eesmärgid.

Järgnevad mõtted noortekogu kuuluvuse, eesmärkide jne kohta on sündinud noortekogust huvitatud noorte aru-

teludest.

Mis on Väike-Maarja valla noortekogu? Apoliitiline, noorte huvide eest seisev ja noori puudutavates küsimustes kaasa rääkiv noortest koosnev ühendus.

Kes kuuluvad noortekogusse? Noortekogusse võib kuuluda iga 13-26-aastane noor, kes on seotud Väike-Maarja valla: elab siin, õpib siin, on pärit siit vallast, tunneb muret just siinse valla noorte elu-olu vastu.

Miks võiks/peaks üks noor kuuluma noortekogusse? Selleks, et saada suurepäraseid kogemusi, täiendada õppimisvõimalusi, veeta vaba aega sisukalt, arendada suhtlemisoskust, saada organiseerimiskogemusi jne.

Noortekogu eesmärgid on: kaitsa noorte huve, teha ja edastada ettepanekuid vallavolikogule ja -valitsusele, koondada erinevate huvide ja eri piirkondade noori, teha koostööd nii üle-eestiliselt teiste noortekogudega kui ka teiste riikide noortega, osaleda põnevatel koolitustel, nt projektide kirjutamine, meeskonnatöö jms, viia ellu omaalgatuslikke projekte, korraldada ülevallalisi üritusi jmt.

Infot noortekogu kohta saab Väike-Maarja Noortekeskuse juhatajalt Meeli Veialt, tel 32 55 038, e-post: noortekeskus@v-maarja.ee.

Meeli Veia

Vallavalitsuse materjalid

13.10.2010

Maaküsimused.

Muudeti Puidivere külas asuva katastriüksuse koha-aadressiks Välja talu, Puidivere küla Väike-Maarja vald.

Ehitusloa väljastamine.

Otsustati:

- väljastada ehitusluba üksikelamu laiendamiseks ja tehnosüsteemi rekonstrueerimiseks aadressil Väike-Maarja vald Avanduse küla Kalle.

- väljastada ehitusluba üksikelamu laiendamiseks aadressil Väike-Maarja vald Kiltsi alevik Jaama tn 8.

- väljastada ehitusluba Ekseko ASile sigalakompleksi rekonstrueerimiseks aadressil Väike-Maarja vald Liivaküla küla Kiltsi fam.

Projekteerimistingimuste määramine. Otsustati: määrata projekteerimistingimused PT-20-10 Eesti Energia Võrguehituse ASle elektrivarustuse rekonstrueerimise projekteerimiseks Väike-Maarja vallas Hirla külas, Käru külas ja Simuna alevikus.

Pakkumiste tulemuse kinnitamine. Tehno 2 katuse osaliseks renoveerimiseks esitasid pakkumused AS Katus, pakkumuse maksumus 107 988 krooni ja OÜ MEK Ehitusgrupp, pakkumuse maksumus 199 975.20 krooni. Hinnad on koos käibemaksuga.

AS Katus on täitnud kõiki hanke-dokumentides esitatud nõudeid, pakkumuses esitatud mahud on õiged ning arvestatud on kõiki hankijapoolseid tingimusi ja soove, pakkujal on vajalikul määral sarnaste tööde kogemusi ning AS Katus pak-kumus vastab riigihangete seaduses sätestatud eduka pakkumise nõuetele.

Otsustati: kinnitada hanke „Teh-no 2 katuse osaline renoveerimine“ lihtmet-netluse edukaks pakkujaks AS Katus.

Bussiliini dooteerimine.

Otsustati: määrata ASle Go Bus Rakvere bussiliinide nr 39 ja 45 dotatsioon 2010. a septembrikuu eest summas 2 784,60 krooni.

Jäätmeveoga mitteliitunuks lugemine Otsustati: lugeda korraldatud jäätmeveoga mitteliitunuks üks isik, kuna ta ei ela antud kinnistul. Jäätmetekkekoht: Simuna, mitteliitunuks lugemise periood: 01.10.2010-01.05.2011.

Koduteenuste hindade kinnitamine

Otsustati: 1) tunnistada kehtetuks Väike-Maarja Vallavalitsuse 16.10.2007.a korralduse nr 467 punktid 7.2.2. ja 7.2.3; 2) kinnitada koduteenuse osutamise hinnad alljärgnevalt: eritransport valla piires - 1 sõit - 25 krooni; eritransport maakonna piires, 1 km - 2 krooni 80 senti (alates sõidu alustamisest). Korraldus jõustub alates 01. novembrist 2010.a.

Jäätmehoolduseeskirja eelnõu volikogu-le.

Otsustati esitada määruse eelnõu volikogu istungi päevakorda.

Vallavanema info:

- Kiltsi Lasteaeda on tulemas abi Soomest. - Neljapäeval Pandivere ettevõtluspäevade raames toimuv seminar Pandivere piirkonna ettevõtjatele, kohalike omavalituste juhtidele jt huvilistele teemal “Ettevõt-lus tuultes” Väike-Maarja õppekeskuses. Räägitakse augustitormide mõjust ettevõt-lusele erinevatest vaatenurkadest. Esinevad: Eesti Hüdrometeoroloogia Instituudi direktor Jaan Saar, Siseministeeriumi sisejulgeoleku asekantsler Erkki Koort, Ida-Eesti Päästekeskuse koordinatsiooni keskuse juht Maido Nõlvak, Kaitseliidu Viru maleva pealik kapten Rudolf Jeeser, JK Otsa Talu OÜ juhatuse esimees Jaan Kiisk, MTÜ Virumaa Põllumeeste Liit juhatuse esimees Ülo Niisuke, Väike-Maarja vallavanem Urmas Tamm.

- Admiral A.J.von Krusensterni 240. sünniaastapäeva tähistamine: 15. oktoobril lilede asetamine admirali hauale Tallinna Toomkirikus. 16. oktoobril konverents “Kiltsi mõis ja selle omanikud” renoveeritud Kiltsi lossis.

- Vallal on külas Hausjärvi sõprusvald Soomest.

20.10.2010

Maaküsimused. Nõustuti maa munitsipaalomandisse jätmiseks järgmiste katastriüksuste moodustamisega Simuna alevikus: Allee tn 4a, Kooli tänav ja Orguse tee.

Puude mahavõtmine. Nõustuti Kiltsi alevikus Tööstuse tn 3 asuvalt kinnistult 2 paju mahavõtmisega.

Ehitusloa väljastamine. Otsustati väljastada ehitusluba Väike-Maarja Vallavalitsusele tervisespordiradade valgustuse rajamiseks asukohaga Väike-Maarja vald Ebavere küla.

KMH algatamata jätmine.

Otsustati: 1) jätta algatamata keskkonnamõjude hindamine „Väike-Maarja veemajandusprojekti“ laienduses kavandatud tegevustele, kuna kavandatud tegevusega ei ole ette näha olulise keskkonnamõju esinemist ega mõju Natura 2000 võrgustikku kuuluvatele aladele; 2) anda korraldus nr 523 „Keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine“.

Liikluskiiruse piiramine.

Otsustati nõustuda liikluskiiruse piiramisega 50 km/h kohalikul teel Kruusiaugu - Äntu; 2) anda korraldus nr 525 „Liikluskiiruse piiramine“.

Enampakkumise tulemuste kinnitamine. Ebavere külas vallale kuuluvalt Tervisesporti kinnistult pärast tormi ülestöötatud ~ 160 tihumeetri metsamaterjali müügiks esitasid hinnapakkumised kolm ettevõtet: AS Metsäliitto Eesti, Stora Enso Eesti AS ja OÜ Artiston. OÜ Artiston pakkumine oli kõige soodsam.

Vallavalitsus otsustas kinnitada metsamaterjali müügi enampakkumise võitjaks OÜ Artiston.

Lumetõrje hanke tulemuste kinnitamine.

Otsustati kinnitada 2010/11.a talveperioodil lumetõrjetööde hanke võitjateks: OÜ Kerro Farmer - Käru teede piirkonnas, OÜ Äntu Mõis - Eipri, Pandivere, Rastla, Äntu teede piirkonnas, AS Vao Agro - Vao, Nõmme, Risu, Ilmandu teede piirkonnas, FIE Raimo Beilmann - Pikevere, Aavere, Varangu teede piirkonnas, OÜ ReinPaul Agro - Liivaküla, Kiltsi, Kaarma teede piirkonnas, OÜ K&G Saarelt Simuna, Määri, Avanduse, Triigi ja Avispea teede piirkonnas, OÜ Sepatalu Nadalama, Kärsa, Hirla teede piirkonnas ning sõlmida lepingud vastavalt pakkumistes toodud tunnihinnetega.

2) anda korraldus nr 527 „Enampakkumise tulemuse kinnitamine“.

Välisõhu saasteloa taotlusele seisukoha andmine.

Nõustuda välisõhu saasteloa andmisega Vao Soojatarbijate Ühistule.

Nõusolek Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ kasuks isikliku kasutusõiguse seadmiseks.

Otsustati: 1) nõustuda tähtjatu isikliku kasutusõiguse seadmisega Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ kasuks järgmistele Väike-Maarja vallale kuuluvatele kinnistutele: 2) kinnistule nr 5073731 nimetusega Aia põik (katastritunnus 92702:002:0192), asukohaga Väike-Maarja alevik, seoses maakaabelliini (kaitsevöönd 1m äärmisest kaablist 86 m² ulatuses) projekteerimisega; 4) kinnistule nr 4688931 nimetusega Lõuna tn 10 (katastritunnus 92702:002:0093), asukohaga Väike-Maarja alevik, seoses maakaabelliini (kaitsevöönd 1m äärmisest kaablist 132 m² ulatuses) projekteerimisega; 5) kinnistule nr 5084531 nimetusega Tare tänava lõik 1 (katastritunnus 92702:002:0207), asukohaga Väike-Maarja alevik, seoses maakaabelliinide (kaitsevöönd 1m äärmisest kaablist 479 m² ulatuses) projekteerimisega; 6) isikliku kasutusõiguse seadmise kulud kannab Eesti Energia Jaotusvõrk OÜ; 7) anda korraldus nr 529 „Isiklik kasutusõigus“.

27.10.2010

Maaküsimused.

Nõustuti Müüriku külas asuva Karu katastriüksuse moodustamisega maa ostueesõigusega erastamiseks. Nõustuti maa munitsipaalomandisse jätmiseks järgmise katastriüksuse moodustamisega Simuna alevikus: Raja tänav.

Mahutite tühjendussageduse muutmine.

Otsustati nõustuda ühe olmejäätmete mahuti tühjendussageduse muutmise taotlusega. Tühjendussageduse muutmise põhjus: isik elab üksinda ja ei teki 801 segaolmejäätmeid kuus. Tühjendussagedus: 56 päeva - 01.11.2010-01.05.2011.

Lumetõrje pakkumiste korralduse muutmine.

Otsustati: 1) muuta Väike-Maarja Vallavalitsuse 20.10.10.a korraldus nr 527 alljärgnevalt: 1) kinnitada 2010/11.a talveperioodil lumetõrjetööde hanke võitjateks: OÜ Kerro Farmer - Käru teede piirkonnas, OÜ Äntu Mõis - Eipri, Pandivere, Rastla, Äntu teede piirkonnas, AS Vao Agro - Vao, Nõmme, Risu, Ilmandu teede piirkonnas, FIE Raimo Beilmann - Pikevere, Aavere, Varangu teede piirkonnas, OÜ ReinPaul Agro - Liivaküla, Kiltsi, Kaarma teede piirkonnas, OÜ K&G Saarelt Simuna, Määri, Avanduse teede piirkonnas ning sõlmida ettevõtjatega lepingud vastavalt pakkumistes toodud tunnihinnetele.

2) Avispea, Triigi, Puidvere ja Hirla, Võivere, Nadalama, Kurtna, Kärsa teede piirkondades võitjat mitte välja kuulutada ning kuulutada välja uus hange.

5) Anda korraldus nr 533 „20.10.2010.a korralduse nr 527 muutmine“

Hooldajatoetuse maksmise lõpetamine

Otsustati lõpetada hooldajatoetuse maksmine hooldajale alates 01.11.2010.a seoses hooldatava surmaga; 2) tunnistada kehtetuks Väike-Maarja Vallavalitsuse 11.12.2007.a korraldus nr. 576 “Hooldajatoetuse maksmine”; 3) anda korraldus nr 534 „Hooldajatoetuse maksmise lõpetamine“.

Sotsiaaltoetuste eraldamine, sotsiaaltoetuse eraldamisest keeldumine

Otsustati: 1) nõustuda täiendava sotsiaaltoetuse eraldamisega toimetulekutoetuse vahenditest kaheksale taotlejale; 2) anda korraldus nr 535 „Sotsiaaltoetuse eraldamine“; 3) nõustuda lasteaia toiduraha (a’16 krooni päevas) ja kohatasu (a’190 krooni kuus) kompenseerimisega 2010/2011. õ-a-l alates 01.11.2010.a kuni 31.12.2010.a ühele Väike-Maarja valla lapsele, kes käib Väike-Maarja Lasteaias; 4) nõustuda kooli toiduraha (a’7 krooni päevas) kompenseerimisega 2010/2011. õ-a-l alates 01.11.2010.a kuni 31.12.2010.a ühele Väike-Maarja õppekeskuses õppivale lapsele; 5) nõustuda kooli toiduraha (a’19 krooni päevas) kompenseerimisega 2010/2011. õ-a-l alates 01.11.2010.a kuni 31.12.2010.a ühele Väike-Maarja Gümnaasiumis õppivale lapsele; 6) anda korraldus nr 536 „Sotsiaaltoetuse eraldamine“.

Otsustati sotsiaaltoetuse eraldamisest keelduda neljale taotlejale, kuna toetuse eraldamine ei ole põhjendatud.

Vallavanema info:

- Kauplusbuss alustas kaks nädalat tagasi tööd.

- Tulemas on Simuna kapelli aastapäev.

03.11.2010

Maaküsimused.

1.Nõustuti maa munitsipaalomandisse jätmiseks järgmiste katastriüksuste moodustamisega Simuna alevikus: Turu põik, Turu tänava lõik 2, Parkali tänava lõik 1, Parkali tänava lõik 2. 2. Nõustuti Pikevere külas maa riigi omandisse jätmiseks Ööbiku ja Riisika katastriüksuste moodustamisega. 3. Nõustuti Orguse ja Käru külas asuva Suvila ja Mölgatsi kinnistu jagamisega. Nõustuti maamaksusoodustuse määramisega represseeritud isikutele.

Detailplaneeringu lähteseisukohtade kinnitamine

Otsustati: 1) kinnitada Väike-Maarja vallas Väike-Maarja alevikus Pikk tn 9 ja Jakob Liivi tn 10 asuvatel katastriüksustel (kastritunnus 92702:002:1600 ja 92702:002:1130) koostatava detailplaneeringu lähteseisukohad. 2) anda korraldus nr 553 „Detailplaneeringu lähteseisukohtade kinnitamine“.

Laste hoolekande komisjoni koosseisu kinnitamine

Otsustati: 1) kinnitada Väike-Maarja laste hoolekande komisjoni koosseis järgniselt: Väike-Maarja valla sotsiaalosakonna juhataja; Väike-Maarja Gümnaasiumi tugiteenuste osakonna juhataja; Väike-Maarja valla lastekaitsespetsialist; noorsoopolitseinik; Kiltsi Põhikooli sotsiaalpedagoog; Simuna Kooli õppealajuhataja; Väike-Maarja Lasteaia juhataja; Väike-Maarja Noortekeskuse juhataja.

2) tunnistada kehtetuks Väike-Maarja Vallavalitsuse 17.12.1996.a korraldus nr 403 ja Väike-Maarja Vallavalitsuse 08.10.

2003.a korraldus nr 434; 3) anda korraldus nr 554 „Väike-Maarja laste hoolekande komisjoni koosseis“.

Hoolduse ja hooldajatoetuse maksmise lõpetamine.

Otsustati: lõpetada ühe hooldatava isiku hooldus alates 31.10.2010.a; lõpetada hooldajatoetuse maksmine ühele hooldajale alates 03.11.2010.a seoses hooldatava surmaga.

Sotsiaaltoetuste eraldamine

Otsustati: 1) nõustuda täiendava sotsiaaltoetuse eraldamisega toimetulekutoetuse vahenditest neljale taotlejale kokku 3500 krooni. 2) nõustuda lasteaia toiduraha (a’16 krooni päevas) kompenseerimisega 2010/2011. õ-a-l alates 01.11.2010.a kuni 31.12.2010.a ühele Väike-Maarja valla lapsele.

Ehitusloa väljastamine.

Otsustati:

- väljastada ehitusluba ASile Diner puurkaevu rajamiseks aadressil Lääne-Viru maakond Väike-Maarja vald Liivaküla küla Agro.

- väljastada ehitusload Äntu Mõis OÜle kanalate rekonstrueerimiseks aadressil Väike-Maarja vald Äntu küla Äntu Kanala.

Kirjaliku nõusoleku andmine.

Otsustati väljastada kirjalik nõusolek korteri tehnosüsteemi muutmiseks aadressil Väike-Maarja vald Väike-Maarja alevik Tamme tn 5-18.

Lumetõrje hange.

Lumetõrjetööde teostamiseks 2010/2011.a talvel korraldatud korduval hankel esitati järgmised pakkumised: OÜ Äntu Mõis 660 kr/tund, Agroliiva 660 kr/tund (hinnad koos käibemaksuga).

Otsustati: 1) kinnitada 2010/11.a talveperioodil lumetõrjetööde hanke võitjateks: OÜ Äntu Mõis -Äntu, Rastla, Kurtna, Võivere, Hirla teede piirkonnas ja OÜ Agroliiva - Eipri, Triigi, Avispea, Puidvere teede piirkonnas ning sõlmida lepingud vastavalt pakkumistes toodud tunnihinnetega; 2) anda korraldus nr 561 „Pakkumise tulemuse kinnitamine“.

Vallavara müümine.

Otsustati: müüa Väike-Maarja alevikus Pikk 8 asuv kinnistu (registriosa nr 4648931, pindala 2933 m², sihtotstarve ühiskondlike ehitiste maa) alghinnaga 400 000 krooni avalikul enampakkumisel, mis toimub Pikk 7 Väike-Maarja Vallavalitsuses 23.11.2010 kell 10.00.

Valla 2010.a II lisaeelarve vastuvõtmine. Informatsioon võeti teadmiseks.

10.11.2010

Maaküsimused. Nõustuti maa munitsipaalomandisse jätmiseks järgmiste katastriüksuste moodustamisega Kiltsi alevikus: Vahtra tänav, Tööstuse tänav, Turu tänav. Nõustuti maamaksusoodustuse määramisega represseeritud isikutele.

Kasutusloa väljastamine.

Otsustati: 1) väljastada kasutusluba Eesti Energia Jaotusvõrk OÜle elektrimaakaabelliini ja alajaama kasutamiseks, mis asuvad Avispea külas Saage-Teppo tee, Luige, Liivaoja, Luigepõllu, Saage ja Lille kinnistutel ning jätkuvalt riigi omandis oleva maal; 2) anda korraldus nr 568 „Kasutusloa väljastamine“.

3) väljastada kasutusluba OÜle SF Pandivere sigalakompleksi rekonstrueerimisjärgseks kasutamiseks aadressil Pandivere küla SF Pandivere;4) anda korraldus nr 569 „Kasutusloa väljastamine“.

Bussiliini dotatsiooni määramine.

Otsustati: 1) määrata ASle Go Bus Rakvere bussiliinide nr 39 ja 45 dotatsioon 2010. aasta oktoobrikuu eest summas 2 168,35 krooni. 2) anda korraldus nr 570 „Bussiliini dotatsiooni määramine“.

Hoolekogu moodustamise kord ja töökord, eelnõu volikogule.

Otsustati esitada määruse eelnõu „Hoolekogu moodustamine ja hoolekogu töökord“ volikogu istungi päevakorda. Seisukoht kinnisasja omandamiseks. Otsustati: 1) toetada OÜle Artiston Kinnisvara Väike-Maarja vallas Kärsa külas asuva Ühe kinnistu (registriosa nr 879231, katastritunnus 16101:001:0730, pindalaga 23,72 ha) omandamiseks loa andmist; 2) toetada OÜ-le Artiston Kinnisvara Väike-Maarja vallas Hirla külas asuva Kloostri kinnistu (registriosa nr 3961031, katastritunnus 16101:001:0314, pindalaga 13,13 ha) omandamiseks loa andmist; 3) esitada otsuse eelnõu volikogu istungi päevakorda. Väike-Maarja lasteaia rühmades registreeritud laste arvu kinnitamine.

Otsustati:

1) kinnitada Väike-Maarja Lasteaia rühmades registreeritud laste arv järgmiselt: sõimerühmas kuni 16 last; 3-4aastaste lasteaiarühmas kuni 21 last; 5-7aastaste lasteaiarühmas kuni 24 last; liitrühmas kuni 20 last. 2) anda korraldus nr 571 „Väike-Maarja Lasteaia rühmades laste arvu kinnitamine“.

Vallavanema info:

- Pikapäevarühma täituvusest: hetkel on pikapäevarühmas 35 last. Neist 4 lähevad koju 14.40 väljuva bussiga ja ülejäänud 13.45 väljuva bussiga. Raamatukoguhoidja saab pikapäevarühma juhendamise eest lisatasu.

- Töötuid on vallas 229.

- 27. novembril algusega kell 19.00 toimub Simuna rahvatantsu rühma 20. tegevusaasta tähistamine.

Ilve Tobreluts jagas infot 16. novembril kell 11.00 avatava Heino Prosti fotonäituse kohta.

Vallavolikogu materjale

28. oktoobril Väike-Maarja rahvamajas toimunud volikogu istungi materjalid.

Jäätmehoolduseeskirja eelnõu läbis esimese lugemise.

Jäätmehoolduseeskirja eelnõu läbis esimese lugemise.

Vallavara müümine.

Volikogu otsustas müüa avalikul enampakkumisel Väike-Maarja alevikus Pikk 8 asuv kinnistu (registriosa nr 4648931, pindala 2933 m2, sihtotstarve ühiskondlike ehitiste maa) alghinnaga 400 000 krooni.

Vara tasuta kasutusse andmine.

Volikogu otsustas anda Ülar Lilleorule tasuta kasutusse Simuna alevikus Allee 7b asuv töökoja ruum pindalaga 92,2 m².

Väike-Maarja Muusikakooli eelklassi õppetasu kinnitamine. Kehtestada alates 1. novembrist 2010 Väike-Maarja Muusikakooli eelklassis õppetasu suuruseks ühes kuus 50 krooni.

Otsus jõustub teatavaks tegemisest alates.

Konkursi väljakuulutamine valla 2010.a, 2011.a ja 2012.a eelarve ja aastaaruande täitmise auditeerija leidmiseks. Volikogu otsustas kuulutada välja konkursi Väike-Maarja valla 2010.a, 2011.a ja 2012.a eelarve ja aastaaruande täitmise auditeerija leidmiseks.

Otsus jõustub teatavaks tegemisest alates.

Vald avas internetipõhise kalmistute registri

Väike-Maarja vallal on olemas nüüd internetipõhine kalmistute register aadressil http://www.kalmistud.ee/g200.

Register koondab enda alla teabe Väike-Maarja uue ja vana ning Simuna kalmistu, samuti eeskirjade ja plaanide kohta. Otsing töötab maetu ees- ja perekonnanime järgi.

Register on täiendamisel maetu sünni- ja surmakuupäevadega. Kalmistute register oli vallal olemas varemgi, nüüd sai see muudetud veebipõhiseks.

Infot kalmistute registri kohta jagab registripidaja Reet Pajula, telefonil 329 5769.

3 NUMBRIT 233 registreeritud töötut oli Väike-Maarja vallas 19.11.2010.a seisuga
134 794 krooni on makstud toimetulekutoetust oktoobri lõpu seisuga
79 perele valla sotsiaalosakonna andmetel

Väike-Maarja valla sotsiaalkorteri üürile andmise ja kasutamise kord

Määrus kehtestatakse sotsiaalhoolekande seaduse §14 lõike 1 ja elamuseaduse § 8 punkti 2 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Määruse reguleerimisala

Käesolev määrus reguleerib Väike-Maarja vallale kuuluvate sotsiaalkorterite eraldamist ja kasutamist.

§2. Sotsiaalkorteri mõiste

Sotsiaalkorter käesoleva määruse tähenduses on Väike-Maarja valla omandis olev Väike-Maarja Vallavalitsuse (edaspidi vallavalitsus) poolt sotsiaalkorteriks tunnistatud eluruum, mis antakse üürile sotsiaalteenusena eluaset vajavale isikule, kelle elukoht Eesti rahvastikuregistris on Väike-Maarja vald.

§ 3. Sotsiaalkorteri üürile andja

Sotsiaalkorteri üürile andmise otsustab vallavalitsus.

2. peatükk Sotsiaalkorteri eraldamine

§ 4. Sotsiaalkorteri subjekt

(1) Sotsiaalkorteri võib taotleda sotsiaalteenusena eluaset vajav isik, kes vastab ühele järgmistest kriteeriumitest:

- 1) ta ei ole tulenevalt oma sotsiaalsest toimetulematusest suuteline endale eluruumi üürima või omandama;
- 2) on tulekahju, loodusõnnetuse või muu samase juhtumi tõttu kaotanud eluaseme;
- 3) on tulnud asenduskodust, kusjuures vahetult enne asenduskodusse suunamist oli tema elukoht Väike-Maarja vald;
- 4) on seadusjärgsete hooldajateta eakas inimene.

§ 5. Sotsiaalkorteri taotlemine

- (1) Sotsiaalkorteri taotlemiseks tuleb esitada vallavalitsusele kirjalik avaldus.
- (2) Avalduses märgitakse:
 - 1) sotsiaalkorteri taotlemise põhjus;
 - 2) andmed taotletava eluruumi suuruse ja mugavusastme kohta;
 - 3) avaldaja isiku- ja kontaktandmed;
 - 4) andmed perekonnaliikmete ja ülalpeetavate kohta;
 - 5) andmed taotleja ja tema perekonnaliikmete sissetulekute kohta.
- (3) Asjaolude selgitamiseks on sotsiaaltöötajal õigus vajadusel taotlejalt nõuda täien-

davaid dokumente ja andmeid.

§ 6. Sotsiaalkorteri eraldamise otsustamine

- (1) Taotluse vaatab läbi vallavalitsuse sotsiaalosakonna juhataja, kes esitab motiveeritud ettepaneku vallavalitsusele.
- (2) Otsuse sotsiaalkorteri üürile andmise või mitteandmise kohta teeb vallavalitsus avalduse registreerimisest ühe kuu jooksul.
- (3) Vallavalitsuse korralduses märgitakse sotsiaalkorteri eraldamisel:
 - 1) isiku nimi, kellele sotsiaalkorter eraldatakse,
 - 2) sotsiaalkorteri asukoht,
 - 3) sotsiaalkorteri suurus,
 - 4) üürilepingu sõlmimise tähtaeg.
- (4) Vallavalitsuse korralduses märgitakse sotsiaalkorteri eraldamisest keeldumisel motiveeritud põhjus.
- (5) Korralduse ärakiri sotsiaalkorteri üürile andmise või mitteandmise kohta edastatakse taotlejale hiljemalt viie tööpäeva jooksul otsuse tegemisest.

§ 7. Üürilepingu sõlmimine

- (1) Isikuga, kellele vallavalitsus sotsiaalkorteri eraldas sõlmitakse kirjalik üürileping.
- (2) Üürileping tuleb sõlmida 15 tööpäeva jooksul vallavalitsuse korralduse teatavaks tegemisest. Nimetatud thtaja jooksul üürilepingu sõlmimata jätmisel on vallavalitsusel õigus tunnistada vastav korraldus kehtetuks.
- (3) Sotsiaalkorteri üürilepingu sõlmimisel lähtutakse võlaõigusseaduse § 272 lõike 4 punktis 4 sätestatust ning üürikuu tuleb eelnevalt teavitada, et sotsiaalkorteri üürilepingule ei laiene võlaõigusseaduses eluruumi üürimise kohta sätestatu.

§ 8. Üürilepingu lõpetamine

- (1) Sotsiaalkorteri üürilepingu võib üürnik ennetähtaegselt lõpetada, esitades vastava kirjaliku avalduse vallavalitsusele vähemalt kaks nädalat enne üürilepingu lõpetamist.
- (2) Vallavalitsus võib sotsiaalkorteri üürilepingu ennetähtaegselt lõpetada juhul, kui üürnik ja/vi temaga koos elavad isikud rikuvad üürilepingu tingimusi, teatades sellest üürnikule kirjalikult ette vähemalt kaks nädalat enne üürilepingu lõpetamist.

3. peatükk

Sotsiaalkorteri kasutamine

§ 9. Õigus sotsiaalkorteri kasutamiseks

(1) Õigus kasutada sotsiaalkorteri tekib isikul pärast sotsiaalkorteri üürilepingu sõlmimist.

(2) Sotsiaalkorteri üürnik võib majutada talle üürile antud sotsiaalkorterisse oma abikaasat ja alaealisi lapsi.

(3) Teisi isikuid on lubatud sotsiaalkorterisse majutada ainult vallavalitsuse sotsiaalosakonna loal.

§ 10. Üüri ja kulude kasutamine

- (1) Sotsiaalkorteri üüri ja kasutamise kulud tasub sotsiaalkorteri üürnik.
- (2) Vähekindlustatud sotsiaalkorteri üürnikul on õigus saada toimetulekutoetust sotsiaalhoolekande seaduses stestatud tingimusel ja korras.
- (3) Sotsiaalkorteri üüri suuruse kehtestab vallavalitsus.

§ 11. Sotsiaalkorteri kasutamise nõuded

- (1) Sotsiaalkorteri üürnik on kohustatud:
 - 1) kasutama korterit ja abiruume ning kinnistut vastavalt nende otstarbele;
 - 2) järgima hiselu reegleid, käituma lugupidavalt teiste korterite elanike suhtes, arvestama teiste korterite elanike huvidega;
 - 3) pidama oma korteris, elamu üldkasutatavates ruumides ning kinnistul kinni sanitaar-, tuleohutuse ja elamu ekspuataeerimise nõuetest;
 - 4) hüvitama tema vi temaga koos elavate isikute süü läbi korteri, elamu või nendes asuvate seadmete või kinnistu kahjustamisega tekitatud kahju;
 - 5) lubama nõuete titmise kontrollimiseks sotsiaalkorterisse siseneda üürileandja esindajal;
 - 6) andma üürilepingu lõppemisel sotsiaalkorteri üle üürileandja esindajale mitte halvemas seisukorras, kui see oli üürilepingu sõlmimisel, arvestades normaalset kulumist;
 - 7) täitma teisi üürilepingus sätestatud kohustusi.
- (2) Sotsiaalkorteri üürnikul on keelatud:
 - 1) majutada korterisse isikuid, kelle majutamiseks tal käesoleva määruse kohaselt puudub õigus;
 - 2) anda korterit allüürile kolmandatele isikutele;
 - 3) teha korteri või selle seadmete ümberehitust või- paigaldust ilma üürileandja kirjaliku nõusolekuta.

§ 12. Määruse jõustumine

Määrus jõustub 01.11.2010

Tugiisiku teenuse osutamise kord

Volikogu määrus 28.10.2010 nr 23

Määrus kehtestatakse “Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse” § 22 lõike 1 punkti 5 ning “Sotsiaalhoolekande seaduse” § 21 ja § 24 lõike 1 punkti 3 ja § 26 lõike 1 punkti 6 alusel.

§ 1. Üldsätted

Käesolev kord reguleerib rahvastikuregistri andmetel Väike-Maarja vallas elavatele lastega peredele s.h raske ja sügava puudega lapsega perele ja psüühikahäiretega ning vaimupuudega inimestele tugiisiku teenuse osutamist.

§ 2. Teenuse saaja

Teenust on õigustatud saada lastega pered sh raske ja sügava puudega lapse pered ja psüühikahäiretega ning vaimupuudega inimesed, kes vajavad kõrvalist abi pere toimetulekuvõime tõstmiseks.

§ 3. Teenuse osutamine

- 1) Teenuse osutajaks on Väike-Maarja Vallavalitsusega lepingu sõlminud tugiisik.
- 2) Teenuse osutaja peab olema läbinud või läbimas professionaalse tugiisiku koolituse.
- 3) Tugiisik määratakse vallavalitsuse korraldusega.

§ 4. Teenuse kirjeldus ja eesmärk

Tugiisiku teenus on toimetulekuks vajalik sotsiaalteenus, mis seisneb pere liikmete juhendamises, nõustamises, emotsionaalse ja psühhosotsiaalse toe pakkumises, pere sisemiste jõuvarude

avastamises ning kasutusele võtmises.

Teenuse eesmärgiks on:

- 1) jõustada lastega peresid sh raske ja sügava puudega laste peresid pere toimimise tagamiseks;
- 2) koostöös perega lahenduste leidmine probleemide leevendamiseks;
- 3) puudega inimeste toetamine aktiivseks osalemiseks sotsiaalses keskkonnas
- 4) kliendi edasine toimetulek perekonnas ja väljaspool seda.

§ 5. Teenuse osutamise leping ja teenuse hind

(1) Teenuse osutamise aluseks on vallavalitsuse, kliendi ja tugiisiku vahel sõlmitud kolmepoolne leping, milles märgitakse tegevuste loetelu, teenuse maht ja periood.

(2) Tugiisiku lepingu sõlmimiseks teeb vallavalitsusele ettepaneku valla sotsiaalosakond.

(3) Leping lõpetatakse:

- 1) teenuse vajaduse lõppemisel;
- 2) teenuse kasutaja või tugiisiku soovil.

(4) Teenuse hinna kehtestamise otsustab vallavalitsus.

(5) Tugiisikuteenust raske ja sügava puudega lapse perele tasustatakse riigi rahastatava lapsehoiuteenuse rahaliste vahendite ülejäägi arvelt, muul juhul valla eelarvest selleks ettenähtud vahendite arvelt.

§ 6. Rakendussätted

Määrus jõustub 01.11.2010.

Noorele õpetajale sobib töötee alustamiseks väike kool

Kiltsi kooli kollektiivi pesamuna Mari-Liis Kriisa hakkas õpetajaks sisemise kutsumuse ja vanemate toel. Kiltsi Põhikooli noorim õpetaja on 22-aastane eesti keele ja kirjanduse õpetaja, kellele lapsed on alati meeldinud ning kes gümnaasiumis jõudis äratundmisele, et tahab saada õpetajaks. Suurt mõju sellele otsusele on avaldanud ka kodu.

Ta on kasvanud tulihingeliselt kooli toetavas kodus.

Kust sa pärit oled?

Pärit olen Jõhvi vallast Kahulast. Olen lõpetanud Jõhvi gümnaasiumi ja sealt läksin õppima Tartu Ülikooli sotsiaal- ja haridusteaduskonda humanitaaraineid.

Sotsiaal- ja haridusteaduskonna all õpin kasvatuslikke aineid, eesti keele filoloogide juures eesti keelt, kirjandusteadlaste juures eesti ja maailma kirjandust.

Praegu õpin ülikoolis bakalaureuse III kursusel.

Sageli öeldakse, et bakalaureuse lõpetamisest jääb õpetajale väheks, vaja oleks lõpetada ka magistriõpe ning alles seejärel minna kooli.

See on tõsi, et magistriõppes saab veidi rohkem kasvatuslikke aineid kui bakalaureuses. Kuid ka kohe ülikooli alguses anti meile ülevaade kasvatuslikest ainetest. Esimesel semestril ei pidanud me veel suundi valima. Saime kasvatuslikke aineid, et jõuaksime endas selgusele, kas see on see, mida ette kujutasime ja õppida soovime. Õppisime pedagoogika aluseid, pedagoogika uurimismeetodeid, tunnetuspsühholoogiat, kasvatus töö aluseid jms. Neil, kellele need ained ei sobinud, soovitati eriala vahetada.

Miks sa tahtsid just õpetajaks saada?

Lapsed on mulle alati meeldinud. Gümnaasiumis oli mul klassijuhatajaks eesti keele õpetaja, kes avastas minus pedagoogipisiku. Ühel hetkel gümnaasiumis käis sisemine klõps, mu sisetunne ütles, et õpetajaamet ongi minu jaoks see õige, millega edaspidi tegeleda.

Algul kahtlesin selles, kas õppida lasteaiasõpetajaks, algklasside õpetajaks või vanema astme õpetajaks. Gümnaasiumi lõpuklassis, kui sain teada, mida kõike algklassiõpetajad õppima peavad, kaasa arvatud füüsika ja matemaatika, langes see variant minu jaoks ära, kuna ma pole reaalinetes nii tugev.

Eesti keel ja kirjandus on olnud kogu aeg südamelähedased. Edasiõppimist plaanides ma mujale sisse saada ei proovinudki, kui samale erialale Tallinnasse ja Tartusse.

Kuidas sa Kiltsi sattusid?

Pakkumisi eesti keele õpetaja kohale oli mitmeid. Käisin läbi terve Eestimaa, tööpakkumisi oli igalt poolt: Võrumaalt, Tallinna külje alt, Põlvast, Paidest ja Kilt-sist.

Kuna ka minu elukaaslane alles alustas oma karjääriga, siis oli meie jaoks oluline, et leiaksime töökohad samasse piirkonda. Minu sooviks oli ka see, et töökoht võimaldaks ülikooliõpinguid jätkata.

Varasema praktika käigus olen olnud 30 õpilasega klasside tundides, Tartus Karlova gümnaasiumis ja Forseliuse gümnaasiumis, ka kodugümnaasiumis Jõhvis.

Leian, et õigem on alustada väikeste sammudega, näiteks kooliga, kus on 64 õpilast ja kaheksa õpilast klassis. Kiltsi kooli kasuks rääkis ka asukoht - imeilus mõis. Mitte iga õpetaja ei saa

öelda, et ta töötab mõisas!

Väike-Maarja vald tuli vastu ja andis Väike-Maarjasse ametikorteri. Kool tuli vastu ja võimaldas mul täistöökohta kõrvalt Tartus edasi õppida. Nii see läks.

Õpilastele kindlasti noor õpetaja meeldib?

Ma ei saa nende eest rääkida, aga ma siiralt loodan, et meeldib. Neile meeldib, et olen rõõmsameelne. Mulle ei meeldi karjuda, olen avastanud, et vauks töötab ka üsna hästi. Vahel teen nalja, mõnikord poen tahvli taha peitu või lähen nurka, et ka rahutumate laste tähelepanu saada.

Nad on pärinud, milline on olnud minu kooliaeg, milline olin mina õpilasena. Siis ma ikka räägin neile lugusid oma kooliajast ja rõhutan seda, et ka mina olin niinimetatud tavaline kooliõpilane. Olen kahtesid saanud, spikerdanud ja poppi teinud, minulgi on olnud puberteet.

Mida tahad koolis ära teha?

Minu missioon õpetajana on alles kujunemisjärgus, olen veel küllalt noor ja kogenumatu.

Üks oluline asi, mida tahan oma õpilastes näha, on küsimuse küsimise julgus ja oma arvamuse avaldamine. Kirjandus on äärmiselt loominguline aine, milles ei ole alati õigeid ja valesid vastuseid. Õhutan õpilasi küsima. Olen neile öelnud, et neid küsimusi, mida nad tunnis küsivad, enam kodus õppi-ma ei pea. Hiljem vastates, kui see teema esile kerkib, meenub õpilasele, ahaa, seda küsimust ma küsisin ja seda me arutasime. See jääb paremini meelde kui kuiva seletuse kuulamine.

Olen kolmandast klassist gümnaasiumini käinud näiteringis. Sõnakunst ja näitering on mu kirg! Tahaksin ka siin näiteringi käima lükata, aga esi-

algu on tööd palju ega jõua.

Olen 5.-6. liitklassi juhataja. Juba kolmandast nädalast hakkasin neid nii-öelda oma lasteks pidama. Vahel nad tulevad ja kallistavad mind ja küsivad, kuidas mul läheb. See teeb südame soojaks.

Esimene veerand lõppes mul nendega koolimajas ööbimisega. Nad said kõik, mis sellise ürituse juurde kuulub: ühiselt ettevalmistamise, saali kaunistamise, kummitused, vaimud, tondid. Juba ööbimisjärgsel hommikul, kui veel voodiriidedki ei olnud kokku pandud, tulid nad lagedale sooviga, et tee-me veel! Siis valdas mind parim tunne, mida koolis töötatud aja jooksul tundnud olen.

Milline oli su esimene koolitund?

Esimene tund oli klassijuhataja tund. See läks kobinal, põlved ja hää! värisesisid, paberid käes samuti. Nüüd on enesekindlust juurde tulnud.

Esimese veerandi lõpp tuli minu jaoks täpselt õigel ajal, jõudsin ära väsida. Nädalaga sain aga nii palju jõudu juurde, et lausa ootasin uue veerandi algust.

Kuidas kolleegid sind vastu on võtnud?

Nad on ääretult toetavad ja annavad alati nõu. Mulle on kooli poolt määratud

Perenaised teavad, kuidas suvist armastust üle talve hoida

Liivi Uueni ja Ruth Raidlo on usinad pere-
naised huvitavaid hoidiseid tegema. Hoi-
diseid on eesti pereanaised ajast aega tei-
nud ja vähemalt tavalise moosi keetmise-
ga saavad paljud perenaised hakkama.
Vähem on neid perenaisi, kes võtavad
vaevaks nuputada omapäraseid hoidised
ja annavad neid ka suuremale seltskonna-
le vaadata-mekkida. Neid perenaisi, kes
käivad oma hoidistega konkurssidel ja
saavad nende eest ka auhinnalisi kohti, on
aga vaid näpuotsatäis. Auhinnatud hoidis-
te perenaised on allpool juttu tulebki.

Septembri lõpul toimus Olustve-
res kuues hoidiste mess, millest Liivi Uue-
ni naasis koju kahe auhinnalise kohaga.
Tema valmistatud kaalikamoos võitis Ah-
haa-elamuste kategoorias esikoha, soolas-
te hoidiste kategoorias saavutas Tākusalat
teise koha. Ruth Raidlo esitles messil
Ene Orava küüslaugusnäkke, mis samuti
auhinna vääriliseks hinnati.

Nn konkursihoidised võistlevad
tavaliselt kolmes kategoorias: soolased
hoidised, magusad hoidised ja ahhaa-hoi-
dised (midagi erilist), mille peale pole kee-
gi varem tulnud, et midagi sellist teha.
Konkurssidel avaldatakse ainult hoidiste
koostisosad, kogused jäävad saladuseks.
Küsimusele, kust tuleb idee üht
või teist hoidist kokku keeta, vastab Liivi
Uueni, et ta on osalenud kõigil kuuel Olust-
vere hoidistemessil ja saanud sealt palju
häid ideid. Mõttetöö uueks messiks mida-
gi hoiustada käib temaga pidevalt kaasas.
“Seisin suvel keset peenraid ja mõtlesin,
mida seekord ahhaa-üllatushoidiseks teha.
Mul oli maas mitu kaalikapeenart. Nende
vahel siis mõtlesingi, et võiks kaalika poti
panna ja rabarberit hulka segada, mait-
sestada millegi särtsakaga, näiteks ingve-
riga, lisada suhkrut-soola. Nii see auhin-
naline kaalikamoos sündiski.”

Olustvere hoidistemessil on Liivi
Uueni käinud koos Virumaa Lootuse gru-
piga. “Võtsime hiljem oma maakonna selt-
sid kokku ja hakkasime Olustvere eesku-
jul Mädapea mõisas oma hoidiste messe

tegema. Neid on nüüd kaks korda olnud,
viimane oli novembri algul. Minu vürtsi-
kas Tākusalat sai seal auhinnalise teise
koha.”

Liivi Uueni sõnul on Tākusalati

Ruth Raidlo ja Liivi Uueni hoidistega. Foto: Hilje Pakkanen.

retsept väga vana, pärit kusagilt 1700-
ndatest. “Minu minia vanema ema on sel-
le retsepti järgi seda salatit teinud. Olen
retsepti uuendanud uuemate maitseainete-
ga. Tākusalati nime panime salatile tema
täkuse (krehvtise) maitse tõttu.”

Proovime Ruth Raidlo valmista-
tud vahtasiirupis kuivatatud viirpuumar-
ju, mis maitsevad paremini kui rosinad.
“Viirpuumarjadelt tuleb kivid välja nokki-
da, seejärel hoida ööpäev vahtasiirupis,
nõrutada ja kuivatada ning maiustus ongi
valmis,” avaldab Ruth Raidlo kasuliku
maiustuse saladuse.

Millised retseptid on messidelt
meelde jäänud? “Messil kiideti palju hiina
sidrunväändikust tehtud moosi. Rohelise
tomati ja porgandi moos meenutas mait-
selt kalamarja. Üks esikoha võitnud õuna-

moos oli maitsestatud pipraga. Meelde jäi
pihlaka-aronia-rohelise tomati moos ...
Inimesed tulevad üllatavate ideede peale.
Praktiliselt kõike, mis aias kasvab, saab
purki panna,” räägib Ruth Raidlo.

Kuidas tekib idee? “Keetsin õuna-
moosi. Maitseme - tavaline. Mees oli
poest toonud banaane, panin neid hulka,
hoopis teine mekk tuli!” räägib Ruth Raidlo.
Olustveres tekitasid suurt huvi
kuivatud kõrvitsaliistakud. Kõrvitsaliistud

Simuna kapellil täitus veerandsada aastat!

Kõndis Eve mööda küla
otsis lauljaid, pillimehi
leidis külast noored naised
hõbedased häälekesed
mõni meeski tuli sekka
rahvapille sõmitsema.
Nii nad kokku käima haksid
pillikesed hääle seadsid.
Terve vald siis kokku aeti
Kihelkond siis kokku veeti
pillimängu kuulma, kaema
simmanil ja jaanipäeval
lõrmanil ja vallapäeval
Norra mägedeski käidi
laulupeolgi pille saeti.
Eve juht ja õpetaja
ennekõike viulidaja
Liivi meister löötsa taga
Eivil jauram eal ei maga
Anne tilistab ja kraabib
Terje kandle keeli näpib
Siiril kindlalt ämm
(kontrabass) on kõrv
nii see kõik meil kokku kõlab.
Sõprugi on mitmest kandist
Tamsalust ja kodukandist
Sõmerult ja Rakverestki
Pillimäng meid ühendamas
laulud huulil helisemas.
Veerandsada aastat juba
Simuna Kapell on vana
küll me ikka vastu peame

ei me sõrmed villi lähe
Kui Teil aega kuulata,
on meil aega mängida.
Terje Hiietamm

30. oktoobril tähistas Simuna kapell 25.
aastapäeva.

Juubelikontserdi esimeses osas
rõõmustas meid kapell vahvate pillilugu-
de, laulude ja vahetekstidega. Kontserdi
teist osa kaunistasid etteastetega kõik ka-
pelli sõbrad, mis juubilaril soovil oli regi-
laul vabalt valitud zanris. Nii astusidki üles
rahvamuusikutest Kungla Rakverest, Sirili
Väike-Maarjast, Lustpill Vajangult, Tõrts
Sõmerult ja Simuna rahvamaja isetegijatest
eakate „Tüdrukud“, naisrühm “Segased”,
kantri- ja kõhutantsijad. Toreda finaali kont-
serdile andis juubilar ise, tuues meie ette
oma pika ajaloo ehtsas regilaulu stiilis.

Taas kord aastateks meelde jääv
sündmus ja kindlasti ergutavaks süstiks
uutele tegemistele.

Kallis kapell! Jätkugu teil ikka aega
mängida pilli, laulda ilusaid laule ja me
kõik jääme ootama järgmist juubelit.

Kapell tänab kõiki oma sõpru, pe-
reliikmeid, külalisi ja juubeliürituse toeta-
jaid Hans Kruusamäge, Raimo Birnbaumi
ja Eesti Kultuurkapitali Lääne-Virumaa
ekspertgruppi - tänu teile läks kõik korda!
Kapelli lahkelt loal Auli Kadastik,
Simuna rahvamaja kunstiline juht

Väike-Maarja Põllumeeste Selts esindas Eestit ülemaailmsel kongressil Terra Madre 2010

Kiirtoit. Kohalike toiduvalmistamistra-
ditsioonide kadumine. Huvipuudus sel-
le vastu, mida süüakse, kust see tuleb ja
kuidas maitseb. Need on tänapäeva ki-
re elulaadi iseloomulikud tunnused.
Juba 1989. aastal loodi Itaalias selliste
tendentside süvenemise pärast muret
tundvate inimeste poolt mittetulundus-
ühing nimega *Slow Food* (aeglane toit) -
vastuakaluks *fast food*’ile, kiirtoidule.
Slow Food on ülemaailmne nn. rohujuu-
retasandi organisatsioon, mille ideeks on
propageerida head toitu, mis on toode-
tud kohalikus kogukonnas, kasutades
keskkonda säästvaid meetodeid. Selle or-
ganisatsiooniga liitunute eesmärgid on
üllad: kasutada oma maad oma igapäe-
vase toidu saamiseks; hoida maa ja see-
ga ka sealt saadav toit puhas ja vaba mü-
rgistest kemikaalidest; arendada toidu
bioloogilist mitmekesisust; anda toidu-
alast haridust.

Soovides esile tõsta ja toetada
väiketootjate osa selles tegevuses, loodi
Slow Foodi juurde *Terra Madre* liikumine
(itaalia keeles *terra* = maa ja *madre* = ema),
mille raames aidatakse väiketootjatel
arendada koostööd kõikjal maailmas toi-
duga seoses olulist rolli mängivate hu-
vigruppide esindajatega (tarbijad, tead-
lased, toiduvalmistajad, noored jt). *Terra
Madrel* on toimiv ülemaailmne koostöö-
võrgustik. Tegevusgrupid toimivad nii
valdkonniti (kalandus, teraviljakasvatus,
haridus jne) kui piirkonniti (Aafrika,
Austraalia, Euroopa jne). Alates 2004.
aastast toimub iga kahe aasta järel ka üle-
maailmne kongress. Idee algatajatena on
itaallased seni olnud teiste maailmarah-
vaste võõrustajateks. IV Terra Madre

kongressil tänavu 21.-
25. oktoobril Torinos
osales ligi 6000 inimest
160 riigist.

Suur panus
selle suurürituse kor-
raldamisel on Torino
linnal. Korraldajatel
oli abiks 600 vabataht-
likku, kellelt delegaa-
tidel oli igal hetkel
võimalik nõu ja abi
küsida. Neile, kes üh-
tegi kohapeal kõnel-
davat keelt ei mõist-
nud, võimaldati lausa
ööpäevaringsed isikli-
kud abistajad. Itaalla-
sed on väga oskusli-
kult sidunud kogu
maailmast kokku tul-
nud toiduhuviliste in-
imeste kohalviibimise-
ga kohaliku suurima
toidumessi Salone del
Gusto, kus lõviosa on
kanda Itaalia eri piir-
kondade toidumeist-
ritel. See mess on tõeline söökide ja joo-
kide pillerkaar. Itaalia - see on loenda-
matud erinevad sordid veini, juustu, pas-
tatooteid, salaamit, jäätist, ☉okolaadi,
puu- ja köögivilju jne, jne. Ent lisaks võr-
ratutele maitseelamustele oli võimalik
koguda hulgaliselt vahvaid ideid kauba
pakendamiseks, väljapanekuks ja lõpuks
ka kliendi enda juurde meelitamiseks.
Niisugust küllust nähes kippus kergesti
ununema, et kõik see oli valmistatud
meie mõistes mahe- või ökotootmise põ-

tele.

Väike-Maarja Põllumeeste Seltsi
liikmena oli allakirjutanul ühena kahest
Eesti delegaadist võimalik kirjeldatud sünd-
mustest osa saada. See on väga meeldiv
tunnustus meie seltsi tegevusele. Oleme
Terra Madre’ st ja *Slow Food*’ist midagi tead-
mata tegutsenud täpselt selle liikumisega
propageeritavates valdkondades. Seltsi
liikmed toodavad ise oma maal kohalikus
kogukonnas tarbimiseks erinevaid toidu-
aineid. Maanaistega panime tööle kohali-

ku taluturu, korraldame kohalikkude toitu tut-
vustavaid koolitusi ning oleme tasapisi
alustanud talude tegevuse tutvustamist
algkooli õpilastele.

Teiseks eestlaseks Terra Madre
kongressil oli Tiina Mai, väikeettevõtja
kalatöötlemise ja toitlustamise alal, kes
kummalise kokkusattumusena tegutseb
Väike-Maarja valla sõprusvallas Kaarmal.

Väike- Maarjas taasavatakse lihaturg

Detsembrist avab FIE Tiina Kunnberg
Väike-Maarja endises lihapoos lihaturu.
Pood asub Simuna maantee 11
(bussijaama taga) ning on avatud kol-
mapäevast reedeni kella 9-16.30-ni,
laupäeviti 9-14-ni.

“Idee lihaturust sündis sellest,
kui kohalik lihapood kinni pandi ja
kuulsin, et kohalike elanikke see tea-
de kurvastas. Nad olid harjunud liha-
poest värsket lihakraami ostma,” üt-
les Tiina Kunnberg. “Lihaturu avami-
se puhul soovin tänada kõiki, kes
mind toetasid nõu, jõu ja vastutulelik-
kusega.”

Kunnbergi sõnul on lihaturu
eesmärk pakkuda kohalikele lihatoot-
jatele, aga ka jahimeestele võimalust
kohapeal oma saadusi müüa. Lihapoos
on plaanis ostjatele pakkuda mitme-
kesist kaupa: erinevaid lihatooteid,
vorste, sinke, ka koduseid verivorste
jmt. Kohapeal saab teha hakkliha,
tulemas on ka koeratoit (pehmed kon-
did ja toit).

Lihakaup tuleb lihakaup
Huljalt ja Tapalt. Lihaturul on sõlmi-
tud kokkulepped Tapal tegutseva
Peetmark LH lihatoöstusega. Peet-
mark LH lihatoöstus pakub kvaliteet-
seid lihatooteid. Kvaliteetset ja maa-
lähedast kaupa tahab pakkuda ka Väi-
ke-Maarja lihaturg.

Uuest aastast avatakse ka
Väike-Maarjas tapamaja ja see muu-
dab liha realiseerimise kohalike toot-
jate jaoks lihtsamaks.

Värske poepidaja Tiina Kunn-
berg ootab talupidajatel pakkumisi te-
lefonil 5624 7886.

Hilje Pakkanen

Kadri Kopso

Õppekeskuse õpilased käisid esmakordselt Norra sõpruskoolis

Oktoobri lõpus käisid neli Väike-Maarja õppekeskuse II ja III kursuse autotehniku eriala õpilast: Andre Ott, Kaarel Kuusk, Janno Kangro, Kalev Uulits ning õpetajad Tiitu Maran ja Janar Lükk oma kauaaegses sõpruskoolis - Byremo Videregående Skole’is - vaatamas ja kogemas, kuidas sealne autotehnika eriala õpetamine välja näeb.

Tegemist oli eskomakordse külaskäiguga õppekeskuse sõpruskooli, kellella ollakse sõprusuhetes üle kümne aasta. Byremo kutsekool asub Vest-Agderi kommunis, u. 80 km Kristian-sandist. Noormehed valiti välja õppekodu-kuse ja inglise keele oskuse põhjal. Meie noormehed osalesid prakti-listes tundides ja külastasid erinevaid ette-võtteid. Vabal ajal uudistati sealseid vaata-

vutis (sülearvuti antakse riigi poolt igale õpilasele), kus õpilane pidi kirja panema, millist tarkust ta omandas, mida oli valesi teinud jne. Õppetöö praktiline osa pakkus meie noormeestele kõige enam muljeid. Praktikabaas on kaasaegne ja mitmesu-guseid võimalusi pakkuv. Noormehed said sõita John Deeri traktoriga, proovi-da, kuidas töötab väike ekskavaator jne. Sealsed õpetajad kiitsid meie õpilasi, kes said ülesannetega hästi hak-kama. Meie õpilased esitasid presentat-siooni, mis hästi vastu võeti. Inglise keele õpetaja Tiitu Marani sõnul möödub seal terve kolmas kursus praktika tähe all, teiste kursuste vahepeal praktilal ei käida, nagu meil tavaks. Sealsetes inglise keele tundides

Vahest liigagi sõbralikud, oli sealne koo-lidirektor öelnud. Meie noormeeste jaoks oli imelik, et seal lubati tunnis jalgu pingi-le panna või mütsiga klassis olla, süüa-juua. Õpilased allusid sellele vaatamata õpetaja korraldustele hästi. Koolikella helinat nad ei kuulnud, õpetaja lihtsalt ütles, millal algab vahetund. Suitsetatakse vähem kui meil. Suit-sud on Norras väga kallid. Seetõttu oli tavaline, kui suitsetaja endale paberist plots-ki keeras ja seda suitsetas. Õpetajate tubagi näeb välja teist-sugune: see on suur tööruum, mis on jaotatud boksideks (nagu ameerika filmides mõnikord näeb), selleks et õpetajad oma-vahel teeksid rohkem koostööd. Byremo kutsekool on poole väik-sem kui meie oma (115 õpilast) ning on samuti integreeritud kool. Koolis asub gümnaasium ning isegi üks kõrgkooli videoklass, mille va-hendusel õppejõud loenguid pea-vad. Norras on vahemaad pikad ja videoloengud aitavad ressurs-se kokku hoida. Koolil õpilaskodu ei ole, õpilabussid sõidutavad õpilased hommikul kooli ja õhtul koju. Koolis pakutavat toitu meie koolis pakutavaga võrrelda ei anna: seal mugitakse hambur-gereid, saiu, juuakse kokat. Õp-pekeskuse söökla on selle kõr-val super! Külaskäigu ajal ööbis meie esindus hotellis, kus sai ise süüa teha ja kompenseerida lõu-nasöögist puudujäävat. Õhtuti toimusid norraka-tega ühised õhtud, mängiti bowlingut. Vaadati filmi kooli saalis, mis oli tõusvate kokkulükata-vate istmeridadega ja tehnika vii-mase sõna järgi sisustatud, kõik ühest puldist juhitud. Võimsa tunde jättis noor-meestele külaskäik ühte luksusauteode osi tootvasse tehasesse: igati tahaks näha, kuidas Ferrari ja Porshe juppe tehakse, oli noormeeste arvamus. Käidi ka kohalikus hüdroelektri-jaamas, mis asus otsapidi 300 meetrit kalju sees. Huvitav turismiatraktsioon oli endine sõjaväeos, mis oli II maailmasõja ajal ehitatud maskeerunguna kohalike kü-lade väljanägemisega. Ja muidugi imetleti Norra kaunist

Kui on mägi, siis tuleb selle otsa ronida. Foto: Janar Lükk

misväärsusi. Prakti-listes tundides töötati norra õpilasega paaris, kellega koos tuli trakto-rimootor lahti võtta ja kokku panna (osandada). Õpilastel tuli endal pusida ja nuputada, kuidas mootor lahti ja hiljem õigesti kokku käib, kaasõpilaste käest abi ei tohtinud küsida. Mootorist tehti pidevalt fotosid, et fotot vajadusel vaadata, kui midagi ära ununes. Pärast iga praktilist tööd vormis-tati aruanne õpetajale oma isiklikus sülear-

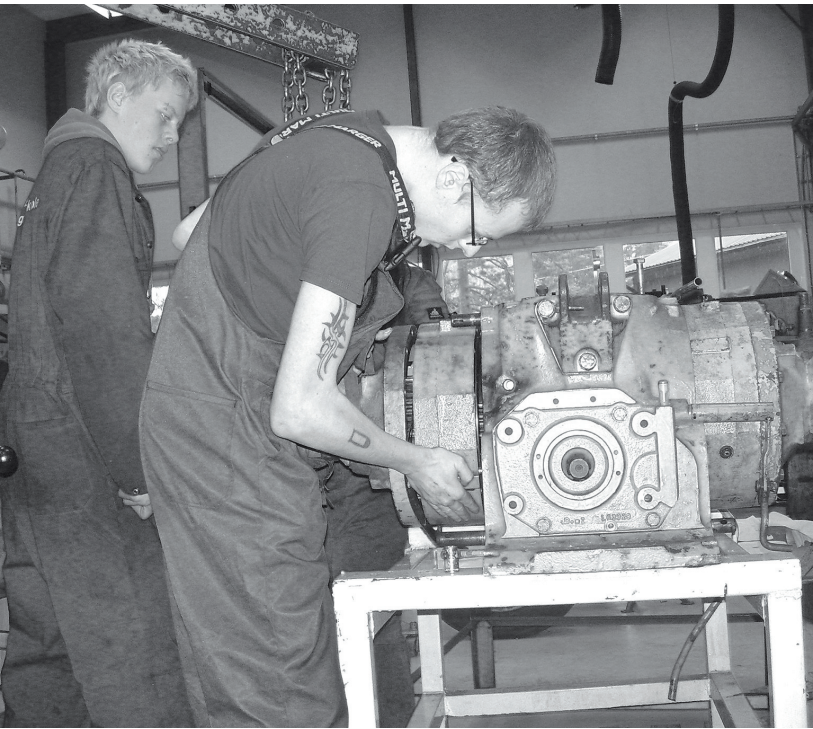
õpitakse koos nii suhtlustasemel kui ka erialast inglise keelt, meil aga eraldi. Ees-tis on puudu just erialase inglise keele õppematerjalidest, norrakad lubasid ke-vadel vastukülaskäigule tules õpikuid kaasa võtta. Nordplus Junior programmi projekt „International mechanics“ ongi mõeldud erialase võõrkeele õppimiseks ja sõprusuhete arendamiseks. Õpilaste ja õpetajate vahel valit-sesid Byremo koolis sõbralikud suhted.

Muuseumis saab vaadata Heino Prosti vanade põllutöömashinate fotonäitust

Teisipäeval, 16. novembril avati Väi-ke-Maarja muuseumis Heino Prosti põllumashinate fotonäitus. Heino Prost jutustas kokkutul-nuile, miks ta hakkas vanu põllutööma-sinaid koguma. “See oli 1954.aastal. Läksin Tar-tust mehhaniseerimiskoolist koju Ilmat-sallu, kui nägin, et viiakse minu esime-se töökoha aurumashinat utili. Seisin, vandusin ja lubasin endale, et hakkam isegi kunagi vanu põllutöömashinaid ko-guma.” Heino Prost oli siis 21-aastane tehnikahuviline noormees. Täna-seks on saanud tookordsest mõttest tema elu-töö, mida ta on teinud ligemale 60 aastat. 1954. aastal sai ta Kultuurimi-nisteeriumist loa vana põllumajandus-tehnika kogumiseks ja 1957.aastal õigu-se selle eksponeerimiseks. Tõid nende mashinatega teha ei tohtinud, aga eksponeerida lubati. Esimeseks Heino Prosti muuseu-mi asukohaks oli Suutsu talu Tartu tsiviil-lennuvälja lähedal. Heino Prost töötas sel ajal lennuväljal valvurina. Kogu oma vaba aja ja põhilise osa oma sissetuleku-test pühendas ta vanade põllutöömashina-tes otsimisele, kogumisele ja restaureeri-misele. Oma raha eest ostis ja transportis neid, muretses tagavaraosi ja tema meist-rikäe all muutusid vradid kaunisteks origi-

naalmashinateks. Masinate pärast jäi tal ka kõrg-haridus saamata. EPA-sse dokumente sisse viima minnes paluti tal nädala pä-rast tagasi tulla. Kui Prost nädal hiljem taas vastuvõtukomisjoni ette läks, tea-tati talle, et see kool pole fashistlike kä-silaste ja kulakute järeltulijate jaoks. “Tartumaal olid masinatundjad kõige suuremad vaenlased. Massiliselt pandi põllutöömashinaid põlema”, kõneles Prost. 1968. aastal asutati Ülenurmes Eesti Põllumajandusmuuseum. Aasta-tel 1980-1982 näitusele viimise ettekään-del viidi EPM tolleaegse juhtkonna poolt H. Prosti muuseumist 18 väärtus-likumat eksponaati, sh 7 traktorit, 4 re-hepeksumashinat, 3 aurukatelt jne, - si-suliselt H. Prosti 25 aasta elutöö. Lubatud tagastamise asemel eksponaadid omastati ja praegu seisavad H. Prosti poolt restaureeritud eksponaadid teise muuseumi näituse-väljakul. H. Prost sunniti Suutsu talust lahkuma. Teist-kordselt alustas ta muuseumi rajamist Nõo valla Variku talus, teistkordselt suutis ta luua muuseumi. Ja teistkordselt pidi ta kaitsma oma muuseumi ja selle ekspo-naate, seekord enam kui 10 aastat kest-nud kohtuprotsessiga. Muuseum jäi pü-sima. Vanade põllutöömashinate kogu-mine ja taastamine on olnud vanavara

koguja sõnul lausa eluoluklik tegevus. “1983. aasta 23. aprillil tehti mulle esime-ne atentaat, õnneks olin sel päeval eks-kursioonil,” rääkis Heino Prost. Muuseumi loomisele on Heino Prost pühendanud kogu oma elu ja tervi-se. Omanimelises põllutöömashinate era-muuseumis on tal 30 vana põllutöömashi-nat, mis kõik ka töötavad. Eksponaate on 400 ringis. Vanim, saksa päritolu käsitsi ringiaetav rehepeksumasin pärineb aast-tast 1856, ka see on töökorras. 1980. aastast on muuseumi külas-tanud 191 000 inimest 16 riigist. Muu-seumi külastamine on tasuta. Hindamatu on tema tegevus ka noortele vanade põllutöömashinate tut-vustamisel. Oma taastatud rehepeksu-mashinatel on ta läbi viinud koolides, näitustel, linnades ja rahvuslikel üritus-tel viljapeksu demonstratsioone tuhan-detele huvilistele, samuti teostanud kün-nidemonstratsioone. Vanasti oli rehepeksupäev pidu-päev. Üks muuseumis välja pandud näitu-sefoto pärineb Vilde-kolhoosist ja on aja-looline selle poolest, et dirigent Kuno Areng juhatas sellelt koori, mis peopäe-val rehepeksjatele esines. Väike-Maarja muuseumis näi-tust avades pakkus ta välja mõtte kor-raldada ka siinmail rehepeksupidu, kuhu ta oli nõus rehepeksumashinaga ise kohale tulema.

loodust ja mägesid. Kevadel tuleb Byremo kooli de-legatsioon vastukülaskäigule Väike-Maar-jasse. Siis kohtuvad meie noormehed taas norra õpilastega, kellega praktikatunnis

juba tuttavaks saadi. Väike-Maarja õpilaste käigust on Byremo kooli kodulehel ka uudisnupu-ke aadressil: <http://www.byremo.vgs.no>. Hilje Pakkanen

Väike-Maarja Vallavolikogu sõlmib konsultatsioonilepingu protokollijaga

Protokollija ülesandeks on vallavoli-kogu komisjonide koosolekute proto-kollide koostamine. Vallavolikogul on 6 komisjoni, mis toi-muvad tööpäeviti algusega kell 15.00 või kell 16.00. Lepingutasu 2500 krooni kuus(bruto).

Kandideerimissoovist palume teatada hiljemalt **1. detsembriks** Väike-Maarja Vallavalitsuse kants-leisse aadressil Pikk 7, Väike-Maar-ja, Lääne-Virumaa või e-posti aadres-sile vv@v-maarja.ee. Küsimuste korral palun ühendust võt-ta vallasekretäriaga, tel 329 5753.

Kiltsi lasteaed ja pered said abisaadetise Soomest

Kolmapäeval, 10. novembril saabus EELK Väike-Maarja kogudusele Soo-mest sealsetelt kogudustelt abisaade-tis Kiltsi piirkonna abivajavatele pere-dele ja Väike-Maarja lasteaia Kiltsi rüh-male.

Kiltsi abivajajad selgitasid väl-ja Mall Võhandu ja Reelika Möldre. Ettevõtmise peasponsor oli Matti Oinonen, kauba muretsesid Elämän Leipä Sinulle ja Latvala Jussi. Saadetise toimetas kohale Usko Salminen. Suur aitäh abi eest!

Heino Prost tutvustab näitust ilmestavat sahk-kultivaatorit. Sellega hariti va-nasti ristikusõõti. Hilje Pakkaneni foto

Paari aasta eest valmis Heino Prostil oma elu ja tegemisi puudutav raamat “Masinatele pühendatud aastad”. Autori allkirjaga varustatud raamatud on müügil Väike-Maarja muu-seumis.

Heino Prosti sõnum Väike-Maar-ja rahvale oli, et talle teatatakse (tel 735 1401, õhtuti), kui rehepeksumashinatega seoses midagi kusagil veel alles on. Hilje Pakkanen

Kihelkonnakeskuse taset näitas majade projektide tellimine professionaalsetelt arhitektidelt

Eesti Kunstiakadeemia professor Mart Kalm käis oktoobri lõpus Väike-Maarja rahvamajas tutvustamas kohalikku 20. saj. arhitektuuri. Mart Kalmu loeng oli otsekui jätkuks tema kevadisele ringkäigule siinmail, kui Kultuuriministeeriumi ja Muinsuskaitseameti algatatud Eesti 20. sajandi arhitektuuri kaitsmise ja väärtustamise projekti raames käis ta välja selgitamas 20. sajandi arhitektuuri paremikku (aastad 1870-1991) kuuluvaid maju Väike-Maarja vallas. Mainitud projekti raames tegeldakse esmakordselt eesti oma arhitektuuri kait-

se alla võtmisega. Praegu on käsil andmebaasi koostamine. Pole ka arutatud, millised majad kaitse alla võetakse. Kihelkonnakeskuses on raske tõsta üht maja teistest esile, sest kõik majad on toredad ja head. Mitmed majad Väike-Maarjas on ehitatud arhitekt Alar Kotli projektide järgi. "See on aga kihelkonnakeskuse jaoks suur asi, kui sellises väikeses kohas on tunda professionaalse arhitekti kätt," rääkis prof. Mart Kalm. "Alles nõukogude ajal jõudsid professionaalsed arhitektid maapiirkondadesse."

Vanad puumajad on kaunid endisel kujul

Alar Kotli vanemate elamu Väike-Maarja alevikus Pikk 20 on näide vanast ilusast puumajast. Prof. Mart Kalmu sõnul on taolised vanad majad niikaua ilusad, kuni neil on peal vana katus ja nad on soojustamata. Soojustatud puumajadel lähevad proportsioonid paigast ära. "Kui soojustusele lisada veel plastist vooderdis, siis muudab see maja väljanägemise eriti räigeks," rääkis ta.

Märt Meose maja Väike-Maarja alevikus Jaama 4 aastast 1926 on näide vanamoodsast ja konservatiivset stiilist võrreldes Alar Kotli vanemate majaga. Arhitekt pole teada. Fotode autor: Mart Kalm

Väike-Maarja aleviku ehe - arhitekt Edgar Velbri projekteeritud kaunis eramu

Arhitekt Velbri töö järgi ehitatud veterinaararsti eramu 1930-ndatel Väike-Maarjas Simuna mnt 12 on üks oma aja pärle. Foto: Mart Kalm. Arhitekti Edgar Velbri töö järgi ehitatud eramu 1930-ndatel Väike-Maarjas Simuna maanteel (end. vetarsti maja) on üks selle aja pärlitest Väike-Maarjas. Velbri projekteeritud on palju eramuid ja villasid Nõmmel. Edgar Velbri on üks eesti parimaid koduarhitekte ja eesti elamu kuj-

nemise tähtsamaid kujusid. Oluline on tema kodutunnetus: on keeruline kunst tabada, kuidas vanainimesed liiguvad või kuhu asjad pannakse. Velbri stiili iseloomustavad laiad rõhtaknad, sissetõmmatud verandaga rõdu, üks ümmargune aken - "mumm", mis annab majale sära juurde. Tema komme oli ka tõmmata ühe toa katus pikemaks, mängida maja vooderdisega. Prof. Kalm kiitis ka maja sisekujundust, mida maja elanikud on osanud alles hoida ja kenasti säilitada.

Simuna külje all leidis prof. Kalm samasuguse eramu, nagu neid Rakveres 50-ndatel Otto Metsise tüüpprojekti järgi funktsionalistlikus stiilis ehitati. "Rakverest käidi Nõmmel vaatamas, kuidas välja nägid eestiaegsed majad." Neid maju ehitati professori sõnul veel 1970-ndatel, mis näitab eestluse säilimist Nõukogude Eestis.

Simuna kivist koolimaja - kõva sõna eestluse ajaloo

Simuna koolimaja vana hoone tähistab kõva sõna eestluse arengus, kuna on ehitatud juba tsaariajal. Mart Kalmu foto.

Arhitekt Alar Kotli projekteeritud on **Väike-Maarja tütarlastekooli maja** (algkooli maja), mis on isegi 1930-ndate kohta vanamoodne. "Majas olev trepp on ehitatud selliselt, et see püsib igavesti," tõi Kalm esile toonaste ehitajate professionaalsust. **Avanduse vallamaja** on pärit aastast 1897, ehitatud ehitusmeistri Jüri Peepsoni projekti järgi. "Vallareformiga ehitati palju tüüpvallamaju. Vallamajad ehitati põllu peale, ühekaugusele küladest, kirik-keset-küla-põhimõttel, et kõigil oleks ühepikkune tee vallamajja." Tänapäeval seisavad need kivist majad enamasti tühjana.

Avispea evangeeliumi kristlaste palvela - aastast 1933, projekti autor Märt Merivälja. See on toreda sisustusega hoone, kus säilinud veel eestiaegsed puitlühtrid. Neid on tänaseks vähe järele.

Väike-Maarja rahvamaja - üks paremini säilinud rahvamaju Eestis

Väike-Maarja rahvamaja. Foto: Marju Metsman.

Selliseid kivist maa-arhitektuuriga sobivaid rahvamaju on vähe alles. Selle projekti autor on Tartu ehitusinsener Fromhold Kangro. "Fakt, et töö tellitakse Tartust, mitte ei tehta kohalike meeste poolt, näitab ühiskonna jõudmist teisele tasemele. See on oluline etapp eestluse ajaloo," kiitis prof. Kalm toonaste inimeste ärksust. Väike-Maarja rahvamaja juures on kasutatud ambitsioonikaid juugendlikke stiilelemente. Rahvamaja on huvitav veel selle poolest, et siin on tegu tsaariaja, ehitusinsener F. Kangro ja kolhoosiaja pärandi konsolideerumisega. Kolhoosiajast on pärit rahvamaja keldrikorruksel asuvad baariruumid, mida prof. Kalm soovitas kindlasti samal kujul säilitada. "Oleks väga ühekülgne suhtuda kolhoosikorda üksnes põlgusega," ütles ta.

Rahvamaja baaris asuv valgusti on pärit nõukogude ajast, autor kunstnik Mart Mägi. Foto: Marju Metsman.

Stalinistlik periood sai enne otsa, kui valmis aja stiilinäide - rajoonikeskus

Väike-Maarja vallamaja on algselt ehitatud rajoonikeskuseks. Foto: Marju Metsman.

Väike-Maarja rajoonikeskus, kus praegu asub vallamaja, on ehitatud 1950-ndatel, ajal, mil loodi 39 rajoonikeskust ja riik jagas teadlikult ressursse maarajoonikeskuste väljaehitamisse. "See rajoonikeskuse hoone on hea näide alasti stalinistlikust ehitusest. Majal on pool stalinistlikku dekoori on puudu, kuna maja ehi-

tati sedavõrd kaua, et enne sai stalinlik periood otsa. Aga ega eestlastel stalinistlikus stiilis ehitused väga hästi ka ei õnnestunud," rääkis prof. Kalm. Tema sõnul on Eestis säilinud stalinistlikke *city*-sid Sillamäel Kohtla-Järvel, Vastseliinas, Orissaares ja veel mõnes kohas.

Uus kolhoosikeskus projekteeriti suur ja heroiline

Väike-Maarja kolhoosikeskus (praegu õppekeskus). Foto: Hilje Pakkanen

Enamik kolhoosikeskusi ehitati NL ajal tüüpprojektide järgi, kolhoosikontor-klubide puhul lubati eripära. Huvitava looga on endine Väike-Maarja kolhoosikeskuse hoone, kus praegu asub õppekeskus. Kolhoosikeskust ehitati aastatel 1987-1993, s.t et ehitama asumist ajal, mil polnud enam midagi suurt saada ja maja valmis pärast kolhoosikorra kokkuvarisemist. Aga Väike-Maarja kolhoos oli rikas kolhoos, kelle varustajad käisid vajaminevaid ehitusmaterjale otsimas üle N Liidu. Hoone projekti autor on arhitekt Meeli Truu EKE Projektist. Ta soovis oma staararhitektidest kolleegide kõrval rohkem välja paista ja projekteeris seetõttu postmodernistliku, heroilise ja liiga suure maja.

Prof. Kalm tutvustas veel mitmeid maju: piimvalget Simuna meiereid, lamekatusega Pikevere Joori kauplust, taluhooneid Ebaveres ja teisi talle silma jäänud hooneid. Nende objektidega saab tutvuda Muinsuskaitseameti kodulehel <http://register.muinas.ee>, kui valida menüüst XX sajandi arhitektuur. Lõpetuseks nentis prof. Kalm, et kahjuks on kõikjal maailmas möödas kunagiste õitsvate, õdusate alevike ja väikelinnade kõrgaeg. "Kui Ameerikas stazheerimas käisin, nägin taolisi idüllilisi kohti hääbumas, mis olid pärit nagu Tom Soyeri raamatust." Samas on need kohad armsad ja võluvad, kuid nende alles ja elus hoidmine nõuab kohapeal tublisid inimesi.

Hilje Pakkanen

Meie kultuurilugu ja traditsioonid rikastagu kohalikku hariduselu

Väike-Maarjas on vilgas kultuurielu, mis paljuski tugineb rikkalikule kultuuripärandile. Neist osasaamine rikastab rutiinset argipäeva, annab uusi teadmisi nii neile, kellele kultuuritarbimine on harjumuspärane kui ka kultuuriga vähem kokkupuutunudtele.

Siin on toimunud mitmeid üritusi, kuhu on tulnud tuntud inimesi ja oma ala tippprofessionaale lähemalt-kaugemalt. Siin on käinud selliseid inimesi, kelle kuulamiseks tuleb pealinnas osta kallis pilet või olla varakult platsis, kui nad tasuta esinema juhtuvad. Meil siin tulevad tuntud tegelased külastaja jaoks tavaliselt tasuta koju kätte.

Meie saalid nende kuulamiseks võiksid olla palju rohkem rahvast täis, kui nad senini on olnud. Eriti käib see noorema põlvkonna kohta.

Tallinna eliitkooli tuntud kooli-juht Lauri Leesi räägib oma koolist, kuidas tema õpilased käivad muuseumides,

teatrietendustel, kontsertidel. Eliitkooli õpilased on otsekusi käsnad, kes imevad endasse pakutavat kultuuri.

Miks nad seda teevad? Kas sellepärast, et õpetaja käskis või vanemad nõudsid? Eks neiski koolides leidu ka mõni seesugune õpilane, kes end teatrisse-kunstisaali vaid käsu peale kohale veab. Enamjaolt aduvad Leesi kooli õpilased, et intelligentseks inimeseks olemise juurde käib ka nii teiste kultuuride kui eesti kultuuriloo, eriti aga kodupaiga loo tundmine.

Enamasti loodavad noored leida endale kõrgepalgalise töö, saada edukaks. Tulevikus juhiks saades (sellist noored ju unistavad) või mõne teise hea-palgalise ameti peale asudes kuulub ameti juurde oma maa, kodupaiga- ja kultuuriloo tundmine. Seda läheb vaja nii oma kaasmaalastega (sh ka noortega) suheldes kui ka välismaailmaga kokku puutudes.

Millest sa teiste noortega aga räägid, kui su kultuurialased teadmised on olematud? Mitte kõik noored ei vaimustu pummelungide ja pidude ägeda uima muljeist. Raske on ka välismaailmaga kontakte luua, kui enda kultuurialased teadmised ahtakesed. Kontaktiloomine või äriajamine võib pooleli jääda, sest välismaalase jaoks on äriajamine inimesega, kes oma maa kultuurigi ei tunne, kahtlane.

Maakoolid kurdavad sageli, et neil on raske võistelda eliitkoolidega. Väike-Maarja gümnasistid on kultuuri-elust osasaamise mõttes sageli eliitkoolidega samas positsioonis. Kui tahta ja viitsida, siis on neilgi võimalus osa saada Väike-Maarja rikastavat kultuurielust. Väike-Maarjas käib töölkäija ja õppuri jaoks paraja vahega tuntud tegelasi huvitavat-harivat juttu rääkimas või kultuuri pakkumas.

Kui kevadne Wiedemanni kee-

lepäeva konverents välja arvata, siis olen kahjuks väga vähe kohanud meie gümnasiste taolistel kultuurisündmustel. Näiteks sügisel muusikafestivalil võis meie noori üles lugeda pehmelt öeldes ühe käe sõrmedel. Sama vähe oli noori koolivaheajal toimunud arhitektuurialasel professor Mart Kalmu loengul, kes tutvustas Väike-Maarjasse ehitatud maju ja neid projekteerinud arhitekte.

Tean, mida räägin. Mu tütar, kes oli Tamsalus õppides üks kooli primuseid ja õpib nüüd ülikoolis, on kurnunud, et raske on kultuuriloolistel teemadel teiste noortega kaasa rääkida, kuna teadmisi napib. Mille eest ta gümnaasiumis neid viisi sai, kui tegelikke teadmisi kultuuriga seotud ainetes ei nõutudki, on ta ette heitnud oma Tamsalu kooliajale. Eks tütar hakkab nüüd võtma n-ö järeleaitamistunde.

Teil, kallid Väike-Maarja noored, on võimalus end kultuuriga nüüd kohe kurssi viia. Milleks kulutada hiljem oma väärtuslikku aega hilisematele järeleaitamistundidele või tunda piinlikke momente. Tulge ja käige meie kultuuriüritustel! Ja palun ärge tooge vabanduseks infopuudust. Meie kultuurikalender ri-

pub valla kodulehel, noorte interneti-inimeste jaoks pole mingi probleem sealt endale infot hankida.

Mulle on seepeale öeldud, et noor ei oska ise veel otsustada, teda tuleb juhendada. Siin, kallid õpetajad, kutsun teidki üles suuremale aktiivsusele, samuti lapsevanemaid. Kohalikule kultuuri loole kulutatud tund on kasulikult veedetud tund.

Seoses gümnaasiumide optimeerimise sooviga tuleb käiku veel teinegi aspekt. Haridusala asjatundjad on välja toonud tõsiasja, et meie kultuuritraditsioonid võiksid kooli senisest palju enam toetada. Püüame koos seda lünka täita. Ettepanekud on oodatud.

Ennekõike on vaja pisutki välja tulla oma tavapärasest mugavusstoost, muuta suhtumist. Siis pole vaja ka hili- semas elus häbeneda oma tagasihoidlik- ku kultuuritundmist. Siis pole vaja häbeneda ka oma maapäritolu, sest võid öelda, et seda kõike õpetati ja sain osa kultuurilooliselt rikkas Väike-Maarjas.

Kallid noored, kohtumiseni järgmisel kultuuriüritusel!

Urmes Tamm
Vallavanem

Simuna kodutütarde rühma tegevusrohke aasta

Simuna kodutütardel täitub peagi esimene tegevusaasta. Kodutütarde rühmajuhi Laine Metuse sõnul on aasta möödunud täis aktiivset tegutsemist.

Ehkki naiskodukaitsjana omas ta mõningast ettekujutust kodutütardest, tundis ta ise, et hüppas pea ees tundmatusse kohta. Tundmatu keskkond osutus aga supertubli- de inimeste superseltskonnaks.

Simuna kodutütarde rühmajuhi, naiskodukaitsja Laine Metuse sõnul algas kõik sellest, kui Simuna koolis käidi noorkotkaste ja kodutütarde organisatsiooni tutvustamas. Laine Metusest sai rühmajuht juhuse tahtel, algul kutsuti abistajaks, edasi aja kulgedes

Esimese suurem laager toimus märtsi koolivaheajal Põlulas, millest koos teiste Viru maleva rühmadega võtsid osa ka Simuna kodutütred. Selles käsitöölaagris õpiti pärliehegeldamist, mängiti Põlulas orienteerumismängu, ehitati lumelinnaja tehti muud vahvat.

Suvel toimus kaks laagrit. Juunis olid 18 kodutütar-noorkotkast laagris Äntus Härma talus, kus neid võttis vastu väga lahke pererahvas. Laagrit aitas korraldada Viru maleva noorteinstruktor Aive Ott. Noored kotkad ja kodutütred panid taluõuele püsti kaks kaitseliidu sissitelki. Need on suured ja koos ahjuga - noorte jaoks on põnev kogemus sellises telgis ööbida. Toimus matkamäng, lasti õhupüssi ja vibu, mängiti populaarset märga rahvaste-

Äntu järve juurest orienteerumismängu Kilt- si. Ööbiti ühe kodutütre juures, Kiltsi mõisas lõunatati, pühapäeval tuldi koju.

Oktoober oli Simuna kodutütardele eriti tihe. Kuu algul esindasid neli Simuna kodutütart Viru malevat Valgamaal üle- eestilisel kodutütarde matkamängul, kus saadi 8. koht. Oktoobri lõpul olid Simuna kodutütred õppekeskuses laagris koos Tapa ja Väike-Maarja kodutütardega. Oktoobris külastati Lagedil vabadusvõitluse muuseumit. Koolivaheajal toimus matka- mäng Simuna aleviku vahel.

Laagrite korraldamine ja üritustel käimine nõuab raha. Laagrite korraldamisel on aidanud nii Kaitseliidu Viru malev kui ka transpordiga vallavalitsus. "Oleme kodutütardega neile väga tänulikud," ütles Laine Metus.

nemistel kannavad kodutütred oma uhket vormi. Vormiriietes kodutütred pais- tavad silma eriti Tallinna linnapil- dis, kui nad oma iga-aastaselt kogunemisel üle Eesti kokku tule- vad ja pealinnas tänavail ringi lii- guvad. "Siis tur- istid ainult meid pildistavadki," räägib Laine Metus.

Vabariiklikul matkamängul Valgamaal Viru malevat esindanud kodutütred Angeelika Tikka, Mariann Põldra, Kristi ja Kirsti Metus. Laine Metus tagareas vasakult esimene.

meelepäraste tegevuste väljamõtlemine ja orienteerumismängude kavandamine para- jat mõttetööd, on Laine noortega jõudnud "ühele lainele": ilma ühise huvita üritusi ja laagreid ju ei toimuks.

Hilje Pakkanen

Suvine laager Äntul koos noorte kotkastega.

sai temast rühmajuht. Julgust tüdrukutega tegema hakata andsid ta enda tüttred. "Terve pere kuulub meil Kaitseliidu Viru malevasse, kes on kaitseliidus, kes naiskodukaitses ja kaks on kodutütred," rääkis Laine Metus.

Kodutütred tegelevad väga paljude tegevustega: õpivad peent näputööd, söö- gitagemist, orienteerumist, käivad rännaku- tel jne.

Esimene üritus oli kodutütarde aastapäeva tähistamine tänavu jaanuaris Rakveres Katariina Keldris, kuhu kutsuti ka vastne rühmajuht. "Ühtegi inimest ma seal ei tundnud, aga ma ei kahetse seda käi- ku. See seltskond on superseltskond, väga tublid, vastutulelikud, asjalikud inimesed!" meenutab Laine Metus.

Edasine läks töö kulges huviliste väljaselgitamises ja nendega tuttavaks saa- mises. Vabariigi aastapäeval Väike-Maar- jas toimunud pidulikl üritusel võeti ko- dutütarde ridadesse juba seitse Simuna ko- dutütart.

Milline näeb välja kodutütarde iga- päevane tegevus?

Senise praktika järgi on toimunud vähemalt üks kord kuus matka- ja orien- teerumismäng ning kokkusaamisi teiste ko- dutütarde rühmadega.

palli, käidi Äntu kalakasvatuses hüljest vaata- mas.

Iga võistkond pidi tegema näiden- di tuntud muinasjutu järgi, mängiti rühma- mängu rühmatöö harjutamiseks.

Noored jäid laagriga väga rahule, neile jagus põnevust küllaga.

Siinkohal veelkord tänusõnad lah- kele Härma talu pererahvale laagrirahva poolt.

Teisel korral käidi Vösul mustlas- teemalises laagris. Kõik olid rietatud must- lasteks ja viidi läbi mitmesuguseid teema- kohaseid tegevusi. Käidi ujumas, mängiti sportmänge, õpiti line-tantsu, valmistuti et- teasteteks. Näiteks pidid lapsed kirjutama 120-sõnalise jutu, mis algas sõnaga "must- lane". Jutt pidi olema sisukas ja kirjutatud jutu jaoks välja mõeldud reeglite järgi.

Iga rühm valmistas endale rühma- lipu. Nagu ühele laagrigile kohane, oli ka sel- les ööhäire, kuna laagrilipp oli ära varasta- tud.

Ka seekord ei puudunud orientee- rumismäng.

Septembris käis Simuna rühm kü- las Väike-Maarja kodutütardel. Väike- Maarja kodutütred olid organiseerinud

katsetega. Kok- ku on kuus jär- ku, igal aastal saab sooritada kuni kahe järgu eksamid. Igal jär- gu a s t m e l õpitakse juurde uusi elulisi tar- kusi ja oskusi.

Mada- lama järgu omandamiseks tuleb teada oma elukohta, kodukoha vaata- misväärsusi, osata vajadusel häirekeskuse- ga suhelda, tunda taimi ja loomi jne. Kõrgei- ma, s.o esimese järgu omamiseks tuleb tea- da eesti ajalugu, osata kirjutada uurimus/es- see eesti loodusest, osata organiseerida, omada mõningaid juhtimisoskusi jmt.

Veel saab sooritada erikatseid, mil- le läbimisel võib saada kas muusiku, kroo- niku, fotograafi, taimetarga, loomatarga, nobenäpu või perenaise jne eriala oman- danuks ja selle kohta antakse vastav märk.

Simuna kodutütarde rühmas on praegu kolm viienda järgu omajat, ülejäänud on kuuenda järguga.

Pidupäevadel ja suurematel kogu-

Kodutütred Vösul mustlaslaagris.

Kaitseliidu Viru maleva noorteinstruktor Aive Ott:
Laine Metus teeb Simuna noortega väga tänuväärset tööd. Tema töö on tehtud südamega ja missioonitundest. Teha vabatahtlikku tööd, käia ja organiseerida, vastutada võõraste laste eest, see on igati kiiduväär- tegu. Simuna kodutütred on supertüdrukud! Simuna kodutütarde rühm kuulub kümne aktiivsema rühma hulka maakonnas.

Kodutütarde kümme seadust:

Kodutütar on puhas sõnas, mõttes ja teos. Kodutütar armastab oma kodu ja on ustav isamaale. Kodutütar õpib hoolega ja püüab edu poole. Kodutütar austab vanemaid inimesi ja on nõrgemate kaitsja.

Kodutütar ei kaeba ega hädalda. Kodutütar viib alustatud töö alati lõpule. Kodutütart võib usaldada. Kodutütar on aus, karske, südamik ja elurõõmus. Kodutütar on looduse sõber ja kaitsja. Kodutütar püüab teha head oma ligimesele.

Iga päev reipalt alevirahva pilkude all

Grossi Toidukaupade Väike-Maarja kauplus on tegutsenud kolm aastat - 2. novembril oli poel Grossi Toidukaupade kaupluse nime all kolmas sünnipäev.

See kauplus paistab teiste poodide seast meeldivalt silma noorte, kiire teenindusega sõbralike müüjannade poolest.

Kes on see töökas kollektiiv ja mida arvavad müüjad oma tööst, sellest allpool juttu tulebki.

Pikad tööpäevad vs pereemad

Grossi Toidukaupade kauplus on ostjatele avatud 365 päeva aastas, enamasti 14 tundi päevas. Müüjate jaoks tähendab see töötamist õhtusel ja pühade ajal ning puhkepäeviti, ehk ka siis, kui teised pereliikmed on kodus.

Kollektiivi 26-liikmest on enamik pereemad, kellele töö- ja pereelu ühitamine on töö iseloomust tulenevalt teinekord paras väljakutse. Õnneks on kaupluse kollektiiv mõistev ja vastutulev, kui ikka väga vaja on töö- või vahetusaega muuta.

Pikki tööpäevi kompenseerivad vabad päevad, kus saab omi asju ajada. Kauplusejuhataja Riina Nirgi räägib oma varasemale vahetustega töötamise kogemustele tuginedes, et tema jaoks nõudis harjumist just kaheksast viieni töölkäimine, kus pärast tööd suurt midagi kodus enam teha ei jõuagi.

Müüja töö nõuab füüsilist vastupidavust

Müüja töö nõuab füüsilist vastupidavust, tuleb töötada seistes, iga päev tuleb tõsta kaubakaste, mis on mõnikord üsna raske.

Töökoormus on suurem pensioni- ja palgapäevadel ja lasteraha maksimise päevadel, samuti reedeti, kuid lausa mitmekordistub pühade eel. Siis ostetakse palju, lubatakse endale rikkalikult head ja paremat.

Tööpäevad on vahetustega. Esimene töötaja tuleb tööle juba pool kuus, viimane lahkub pool üksteist õhtul. “Peame enne palju tööd tegema, kui ostjateni jõuame. Müüjate “Tere!” ostjatele on eeltööde ahela lõpus. Enne, kui ostjad poodi lubada, peab olema kord ja puhtus ma-

jas, kaup väljas,” räägib vahetuse vanem Reena Salong.

Müüja (või ka klienditeenindaja) amet nõuab täpsust ja vastutust, ausust. Vaja on kontrollida, kas kaup vastab saatelehtedele, hindadele, kaubakoodidele, realiseerimistähtsadele. Tööprotsess algab kauba vastuvõtmisest ja kontrollimisest. “Iga kaubaartikkel käib sõna otseses mõttes meie käest enne riiviluile jõudmist läbi,” ütleb Reena Salong.

Müümine on kahepoolne protsess, kus teisel pool letti seisab ostja

Mida ostjad ühelt toidupoelt ootavad? Kaupluse juhataja Riina Nirgi sõnul ootavad ostjad poest värsket kaupa, müüjalt kiiret teenindamist ja sõbralikku suhtumist.

Müüjad küll otsesõnu välja ei ütle, kuid eks neilgi ole oma ootused ostjale: et ostjagi oleks viisakas ega kallaks oma rahulolematust näiteks oma kehvalt möödunud tööpäeva pärast välja müüja peale. Küll aga ütlevad müüjannad, et enamasti külastavad Väike-Maarja poodi viisakad ostjad.

Inimestega suhtlemine eeldab head suhtlemisoskust ja sellest tulenevat pingetaluvust

Müüja pealtnäha kerge töö juures ongi kõige raskem osa suhtlemine. Pole kerge tulla toime negatiivse tagasisidega. “Algul võtsin väga südamesse igat kriitikat, aga eks kriitikaga tuleb harjuda ning kui see on põhjendatud, siis ka sellest omad järeldused teha,” räägib Riina Nirgi.

“Müüjate kohta öeldakse, et mis müüja sa oled, kui sa ei suuda kümme tundi naeratada,” ütleb kaupluse juhataja. Ja seejärel tuuakse lahke teenindamise näiteks kogemus, mis saadud puhkuseriisil välismaal käies. Ei hakka siinkohal rääkima eri kultuuride teenindamisest või on eestlasest teenindaja eripärast. Vahe on ka selles, missugusena ostja poodi tuleb, kas väsinuna pärast oma tööpäeva lõpu, kui veel vaja perele toitmisele mõelda või puhkuse ajal, mil ostja pole päeva tööst pinges ja aega piisavalt.

Müüjaamet meelitab noori lihtsusega, peletab teisele tööle aga raskusega

Riina Nirgi selgitab, et igal noorel inimesel on unistus saada kellekski, olla keegi. Üks unistus pärast gümnaasiumi lõpetamist on saada sisse kõrgkooli. Kui see ei õnnestu, siis tulakse müüjaks, pidades seda kergesti õpitavaks ja lihtsaks ametiks. Sellega saan ikka hakkama, mõeldakse. Osa neist lähebki peagi uuesti kusagile õppima. Teised loovad selle aja peale pere ja jäävad. See on üks põhjus, miks kaader vahetub.

Müüjaametis peavad vastu need, kes sellele tööle sobivad ja amet meeldib

Põhjusi, miks just naised poodi müüjaks lähevad, on mitu. Üks neist on see, et naised on altimad suhtlema ja teenindama. Pereinimestena sobib neile paremini ka töökoht kodu lähedal, et saaks lapsi lasteaiada-kooli tuua-viia. Naiste jaoks on oluline ka töötamine heas kollektiivis ning vabade päevade olemasolu pärast vahetust.

Kuigi toidupoes on tööd rohkem kui tööstuskaupade poes, ei soovi ükski naised toidupoodi tööstuskaupade oma vastu välja vahetada. “Seal on pood tühi, ostjaid käib vähe ja aeg venib,” räägivad naised nagu ühest suust.

Staa•ikale töötajale Pille Leesmaale meeldib selles ametis just suhtlemine. Inga Jürgenson räägib, et kuna Pille on olnud kaua tööl, siis inimesed usaldavad teda.

Klienditeenindaja Inga Jürgenson tuli Väike-Maarjasse Tartust. “See oli esimene koht, kuhu läksin tööd küsima. Olen siia jäänud ega ole kahetsenud.”

Kauplusejuhataja Riina Nirgi tuli siia Viljandist 11 aastat tagasi müüjaks. Ta tahtiski sellist tööd teha, kus saab inimesega suhelda ja mis oleks vaheldusrikas. “Ma ei ole kunagi ette kujutanud, et peaksin tegema rutiinset tööd liini taga või kuiva raamatupidamistööd.” Kaubanduses

Klienditeenindajad Inga Jürgenson ja Mari-Liis Mund, tagareas kaupluse juhataja Riina Nirgi ja vahetuse vanem Reena Salong. Foto: Hilje Pakkanen

töötamist peab ta vaheldusrikkaks tööks.

Pood on aleviku visiitkaarte

Nagu mujalgi, töötavad Grossi Toidukaupade Väike-Maarja kaupluses inimesed, kes tahavad oma tööd hästi teha. Lisateguriks, mis paneb kollektiivi hea tulemuse nimel pingutama, on töötamine terve alevi pilkude all, kus iga tegemine on kõigile näha ja teada. Samuti on pood üks Väike-Maarja visiitkaarte,

mida külastab ka palju läbisõitjaid. Milline võiks pood ilma müüjateta välja näha?

Kindlasti ostetakse neistki kohtadest kaup. Pool poeskäigu mõnust jääks aga olemata. Ostjalegi meeldib osta ja seejuures pisutki suhelda ning näha ostjatena naeratavaid müüjaid-klienditeenindajaid.

Ja tegelikult on meil hea meel, et meil on Väike-Maarjas toidupood, kus on au sees kiire ja viisakas teenindus. Hilje Pakkanen

Oli lahe perepäev lauamängude seltsis

Reede, 5.novembri õhtul rahvama- jas toimunud meesperereühendatud perepäev oli üks tore töö- nädala lõpuõhtu, mis möödus enamikule ko- haletulnuile lõbusas seltskonnas lauamänge mängides. Lauamängude mängimisega oli suurepärane lõõ- gastusvahend koos hea tujuga kind- lustatud. Kohal polnud just palju rah- vast, aga need, kes olid, nautisid õhtut.

Perepäeval sai tutvust teha teistegi tegemistega. Kaitseliitlased Alen Leemets ja Jaanus Raidlo näitasid relvi, mis on olnud kasutusel Soome, Rootsi ja ka Eesti sõjaväes. Äsja kaitseväest tulnud ja varem tänu kaitseliidule relvade ja sõjaväelise eluga kokku puutunud Alen Leemetsa sõnul möödus tema aja- teenimine märksa kergemalt just kait- seliidust saadud kogemuse tõttu.

Pereema Tiiu Lamp näitas pe- repäeval tuhatosiide ja külmkapi- magnetite kogu. Tiiu Lampi sõnul pani kogule aluse meremehest pere- isa, kes on neid suveniire oma me- rereisidelt kaasa toonud. Iga suve- niir jutustab päritolupaiga lugu. Pere jaoks on neile omakorda tekkinud pere lugu, kuidas üks või teine meene kollek- siooni on täiendama jõudnud.

Mängude jaoks liiga väikesed lap- sed said joonistada, võis osaleda õnne- loosis, kehakinnitust pakkus kohvik.

Kolm tundi lauamängude seltsis möödusid otsekui lennates. Koduteel meenus, et enda lauamängude tippaeg jäi lauamänguvaesesse nõukaaega, kui sai mängitud “Tsirkust”, “Trilmat”, kaarte, tä- ringuid, sekka malet-kabet. Tänapäeva laua-

Marika Rebane huvilistele mängu tutvustamas.

mängude ampluaa on kordi laiem ja põne- vam, nendega saavad kvaliteetaega sisus- tada nii kahekesi kui ka suurema seltskon- naga mängides väikesed ja suured.

Lauamängud arendavad laste mõt- lemist ja sotsiaalseid oskusi. Lauamängud annavad ka täiskasvanutele suurepärase et- tekäände mängimisest hasarti ja rõõmu tunda. Paljud mängud arendavad loogilist mõtlemist. Kuna igaihes meist peitub soov tahtmine elu natuke vabamalt võtta, siis meelitavad nad mängima ka täiskasva-

nuid.

Brain games'e ehk taibumänge tut- vustas Marika Rebane Brain Games OÜ- st, kes kuulub ka Tallinnas tegutsevasse Ludo lauamänguklubisse. Klubi käib koos mängimas kord nädalas. Teinekord jääb sellest väheseks ja siis peetakse maha laua- mängumaraton. Üks selline lauamänguma- raton ootas Marika Rebast ees tema ko- dus juba järgmisel päeval. Mõnikord ei piisa klubilastele lauamängude maratonist- ki, siis minnakse linnast välja lauamängu-

laagrisse.

Marika Rebane rääkis, et sõltu- valt lauamängu temaatikast ja keerukusest mängivad mujal maailmas väga paljusid lauamänge ka täiskasvanud. Paljudel lauamängu klubi liikmetel pole kodus enam televiisoritki, sest lauamänge on koos palju vahvam mängida kui tundide viisi tuimalt telekat vahtida. Paljud lauamängud sisal- davad eneses paraja annuse taktikat ja stra-

Tiiu Lamp reisidelt toodud tuhatosiide ja kümkapimag- netite koguga. Hilje Pakkaneni fotod.

teegiat ja nii on lauamängu näol tegemist suurepärase mõtlemisülesandega, mille juures võib tihti tõmmata ka haid parallee- le täiskasvanute maailmaga.

Noortekeskus soetas sel õhtul endalegi mitu uut lauamängu, näiteks Katani Asustajad, Blue Moon City, Quarto Mini, Quixo Mini, Coloretto, Tokyo Train, Caylus jt. Nüüd saab ka noortekeskuses neid vahvaid mängu käia mängimas.

Hilje Pakkanen

Kui vana on Kiltsi mõis? Arheoloogilised uuringud Kiltsis 2001- 2010

Vanimate arheoloogiliste leidudena on Kiltsi mõisast teada 1930-ndate lõpul – 1940-ndate algul “tütarlaste tualeti set-tekaevu kaevamisel” leitud üks või kaks luustikku, millega koos olevat leitud ka mõök. Kohal olid käinud arheoloogid Tartu Ülikoolist ja võtnud mõõga endaga kaasa. Mõõga praegune asukoht on aga kahjuks teadmata.

Ehkki me ei tea leitud mõõga saatusest rohkemat, on meil Kiltsi mõisa ja linnuse kohta teada kivisse raiutud aastaarv -praeguse mõisa fassaadiviilule kirjutatud rajamisaeg 1292. Kuigi nii vana aastaarv on vaidlustatud ning üldiselt tunnistatud fantaasiaks, on praegu nähaoleva mõisa peahoone eellaseks olnud kindlustatud mõisahoonena ja vasallilinnuse iga märksa pikem kui 1784. aastal alustatud härrastehoonena, mida enamasti Kiltsi all silmas peetakse. Kuid kui pikk? Ehkki varasemate mõisa renoveerimistööde käigus on saanud teaduslikult hävitada enamik ladestunud kultuurkihist, on mõistetavatel põhjustel suurem osa leiumaterjalist pärit hilisematest perioodidest - alustades 16. saj. kui ilmselt kindluse kõrgajaga ja lõpetades 17. saj. kindlustatud mõisahoonena, mis on tootnud enamiku leidudest - oht-ralt klaas- ning savinõukilde.

Siiski on Kiltst leitud ka midagi märksa varasemat - esmapilgul mõtetu ja igav potikild, mis leiti loodenurga ruumist, kunagisest mõisa köögist, oli õnneks säilinud servana, mis lubas savinõu killu dateerida 13. saj. lõppu -14. saj. päris algusesse (tüüp 3:2 (Tvauri 2000:100 -101) (RM.../A127:10)). Kahjuks on aga tegemist ainsa nii eaka leiuga, samuti ei anna meile kahjuks midagi juurde tema leiukoht - nimelt tuli potikild välja 18. sajandi lõpu ehitusprahi seest. Ehkki me ei oska veel täpselt hinnata, mida see potikild seal tegi, annab ta märku sellest, et praeguse mõisasüdame ala oli tõesti 13. sajandil juba asustatud, nagu väidab kahtlasevõitu Arndti kroonika. Siinkohal tuleb kindlasti rõhutada, et 13. sajandi leiud ning Arndti dateering ei ole ilmselt omavahel üldse seotud. Arndt konstrueeris ilmselt Kiltsi rajamise 13. s lõpukümnendil niisamuti nagu paljude teiste väikelinnuste ja mõisate osas. Samas on aga enamik keskaegseid linnuseid ja mõisaid rajatud just hilisrauaaegsete või varakeskaegsete asulate asemele või nende vahetusse lähedusse. Seega võib oletada, et ka Kiltsi mõisasüdame kohal oli 13-14. saj. kas küla või jõukas talu, mille asemele kujunes hiljem mõis. Siiski ei tea me sellest perioodist kuigipalju rohkemat. Järgnevate ehitustegevuste käigus on ümber keeratud pinnast nii rohkelt, et toonaseid ehitusjäänuseid ega ka mitte kultuurkihti enam säilinud või vähemalt avastatud ei ole.

Meie teadmised sellest, mis praeguse hoone kohal toimund on, paranevad aga aja kulgedes ning nii võime me näha varasemat säilinud etappi Kiltst praeguse hoone lääneosas. On tõenäoline, et hoone varaseima osa moodustas kolmekorruseline kivihoone, mille esimene korruse ruumideks olid Luukamber, maapinna tasemel avanenud uksega kelder ning väikese ukseavaga latriin. Kõik selle hoonekavatis I korruse ruumide võlvid on ka säilinud, mis teeb neist vanimad ruumid üldse kogu Kiltsi mõisas. Võimalik, et selle hoone läänepoolne oli juba algkavatis järgi puitpalissaadiga hoov, kus olid puithooned nii elamiseks kui mitmesugustel muudel otstarvetel. Ehkki kivihooned, olgugi vaid kolmekorruselised, olid keskajal uhked ja efektsed rajatised, seda eriti Maarjamaal, kuhu kivihoonete rajamiskunst jõudiski alles 13.saj. keskpaigas, ei olnud need siinses kliimas elamiseks sobivad - ruumid olid külmad ja niisked ning märksa mugavam, odavam ja ilmselt ka tervislikum oli elada palkhoones. Samas oli kivihooneid vaja nii kaitseks kui tõenäoliselt ka laoruumideks. Just viimast eesmärki võisiks omistada üksikule keldri-ruumile varaseima kivihoone keskel. Sarnaseid keskaegseid kindlustusi on teada teisigi, näiteks Toolse ordulinnuse varaseim etapp, kus samuti oli kolmeruumiline ja tõenäoliselt 3-korruseline kivihoone ehitatud esimeses järgus

poolsaare idaküljele, vastu sadamat, ning ilmselt oli poolsaare lõpp eraldatud ülejäänud poolsaarest puitpalissaadi vm kergema kindlustusega. Ka Kiltst võime tema asukoha tõttu võrrelda mõningal määral poolsaarega - Kiltsi kivihoone on rajatud üsna kitsale ja piklikule saviseljandikule, mille kolmel küljel on kas allikad või jõgi. Nii lõikas ka siin piklik kivihoone läbi ainsa kerge juurdepääsuga tee, moodustades selle taha ideaalset kaitset pakkuva ala.

Siiski jääb selle hoone rajamisaeg veel selgusetuks. On vaevalt usutav, et seda võiks seostada mainitud väikese potikilluga. Märksa tõenäolisem on, et esialgne kivihoone valmis sajand hiljem - 14. saj. II poolel või 15. sajandi algul, analoogselt teistele samalaadsetele näidetele (Toolse).

Järgneva paari sajandiga sai aga Kiltsi kivihoone sarnase mahu, nagu me oleme praegu harjunud teda nägema, ehkki ruumijaotus on sellel olnud selgelt erinev.

Esimene järgu laiendusena valmis pikendus algse hoone läänepoolsele, mis oli jagatud kaheks. Põhjapoolsem pool jagunes omakorda kaheks piklikuks ruumiks ning hooneosa kagunurgas paiknes hüpokaustahi, millega kõeti vähemalt teist korrust. Seega pidi ka see hoone osa olema mitmekordne, kus esimene korruse munakivisillutisega ruumid olid ilmselt majandus- ja laoruumid ning teine korrus oli eluruumideks. Kahjuks oli aga leiumaterjal kultuurkihist üsnagi napp, mis ei võimaldanud ruumide täpsemat funktsiooni rekonstrueerida ning loomulikult ei tea me midagi II ja võimalikust III korrusest.

Mitmeid küsimusi on ka laienduse lõunapoolse osaga. Suur ja mahukas kelder on oma praegused võlvid saanud alles 1780. aastatel, ehkki seinad, või vähemalt nende alumised kihid kuuluvad keskaega. Keskaega kuuluvad kindlasti ka lõunaseina laskeavad ning tõenäoline kamin ruumi edelanurgas, mis ilmselt rootsi-aegse mõisa ajal laoti kinni. Sellesse ruumi on olnud kaks sissepääsu - madal ja praeguseks säilinud uks põhjaseinas, mis viib põhjapoolse osa võlvide alla ning keerdtrepp keset suurt ruumi. Küll aga jääb vastuseta küsimus, kas tegemist oli algselt katustatud hooneosaga või hoopis lahtise õuelaadse paigaga. Viimasele osutab nii ruumi suurus, mida on raske võlvida kui ka keset ruumi paiknenud keerdtrepp, mis sarnastel väikelinnustel nt Saksamaal on olnud just hoovis.

Keskaegne hoonekavatis on ulatunud ka edasi lääne poole ning senisega seob seda kitsas, teravakaareline uks. Kahjuks oli aga seda hooneosa väga raske uurida, sest keskaegne kultuurkiht ulatus väga sügavale ning keset hoonet on kõrgele vundeeritud 1780. aastate müürid, mille alla arheoloogidel ei lubatud kaevata. Siiski on teada, et keskaegne kultuurkiht sinna on ulatunud ning ka keskaegsed müürid on ala ümbritsenud. Hoolimata uuritud ala suhtelisest väiksusest seal, tundub, et tegemist on olnud ühe suure ruumiga, mille puhul on ilmselt mõeldamatu, et see oli katustatud. Nii võime oletada, et ka seal paiknes pealt lahtine hoov, millesse aga ei toonud ükski värv. Ja selles valguses muutub mõistetavaks ka Renneri kroonika kirjeldus 1558. aastast, mille järgi olevat toimunud lahing Kiltsi mõisa all, kuid kuna linnusesse ei olnud võimalik viia hobuseid, langesid need vene vägede saagiks. Enamasti on seda tõlgendatud kui vihjet, nagu puudunuks Kiltsis müüriaga piiratud hoov. Praegu tundub aga, et hoov on Kiltsi linnusel olnud, kuid seda on kasutatud pigem laopaigana ning suurt värvast sellesse ei olegi tulnud, mille kaudu oleks olnud võimalik tuua sisse ka näiteks hobuseid. Ühelt poolt tundub ju värvast hoov olema mõttetu, samas aga arvatakse väikest linnust ja selle tagasihoidlikku kaitsevõimet oli märksa kergem kaitsta, ehk isegi II korruse tasapinnal olnud sissepääsu, mitte aga suurt ja hoovi avatud värvast. Samas aga oli müüriaga piiratud üsna sobilik nii kauba ladustamiseks kui ka inimeste kaitseks väiksema piiramise korral. Ja siinkohal tuleb mainida veel ühte

olulist puudujääki meie teadmistes - hoolimata sellest, et arheoloogiliste kaevamiste käigus on lahti võetud peaaegu terve hoone perimeeter ei ole siiani leitud mingeid jälgi algsest sissepääsust linnusesse. See viib mõttele, et kunagine sissepääs võiski paikneda II korrusel ja ehk isegi üsna samal kohal, kus praegune peatrepp II korrusele, seega siis algse hoonekavatis sees.

Kui seni oleme oma rekonstrueerimiskatsel liikunud algsest tuumikhoonest lääne poole, siis vähemalt enne Liivi sõda on algse hoone kagu- ja kirde-nurka rajatud kaks ümartorni, pakkumaks täiendavat kaitset ida poolt, kus paiknes ainus kergesti läbitav ligipääs.

Nagu varemgi, nii on ka hilisemate ehitusetappide puhul väga raske pakkuda välja dateeringuid. Väga tõenäoliselt kuuluvad tornid linnuse idaküljel, ning vähemalt osaliselt laiendused lääne suunas 16. saj. I poolde, mil Kiltsi kuulus Gilsenite suguvõsala. Liivi sõda, mil Kiltst valitsesid endiselt veel Gilsenid mõjus linnusele ilmselt hävitavalt. Kroonikaist on küll teada vaid üks lahing Kiltsi all, lisaks ka Hupeliititud kirjeldus, mille käigus leiti 18.saj. lõpul Kiltst kinnimüüritud ruum naiste ja laste luukeredega ja mida seostati Liivi sõja aegse piiramisega. Kuid arheoloogilised andmed näitavad, et 16. saj. lõpul - 17.saj. algul on hoones toimunud niivõrd mahukad ümberehitustööd, et üldist tausta arvestades said need kõne alla tulla vaid tõsiselt amortiseerunud hoone puhul. Nii võimegi oletada, et kas Liivi sõja või ka sellele järgnenud rahu- te kümnendite jooksul sai Kiltsi linnus niivõrd tõsiselt kannatada, et jäi mõneks ajaks lausa varemetesse. Kui elu Eestis taas mõnevõrra rahulikumaks ja jõukamaks muutus 17. saj. I poolde või keskpaigas, hakati korraldama mitmeid varemeid olnud mõisu. Me ei tea, kas Kiltsi oli vahepeal püsivalt asustatud või mitte. Väga võimalik, et amortiseerunud linnusemüüride vahele oli kohendatud mõni elukõlbulik ruumike, millele viitavad mõned veidravõitu tegevusjäljed (näiteks kunagise keerdtrepi sisse tehtud tulekolle, kus on küpsetatud kala. Samuti on üritatud hakata parandama praeguse suure keldri kivisillutist, mis on üles võetud ning kivid laotud kõrvale hunnikusse).

Tõenäoliselt 17. saj. keskel on Kiltst toimunud mahukad ümberehitustööd. Näib, et kogu rajatis kõige haavatavam osa - kunagine linnuse tuumik pääses Liivi sõjast suhteliselt kergesti. Igatahes ei ole selles osas jälgitavad hili-semad lammutused ja ümberehitused. Samuti ei ole neis ruumides säilinud keskaegset kultuurkihti, mis taas osutab, et ruumid on olnud pidevas kasutamises (ja neid on aeg-ajalt puhastatud). Seevastu kogu läänepoolsem osa on põhjalikult ümber ehitatud. Kogu linnuse läänepoolsema tõenäolise hoovi müürid on maha lammutatud ja kasutatud uue müüri taldmikuks. Samuti on maha lammutatud keerdtrepp ja kinni laotud kamin tõenäolises keskmises hoovis. Selle käigus on tekkinud kõikjale lääne poolsele hooneosale keskaegse kultuurkihi peale ca 50 cm paksune varing- ja ehitusrämpsu kiht, mis eristab keskaega selgelt hilisemast.

Nende tööde käigus kaotas linnus ilmselt oma kindluse funktsiooni ja ilme ning sellest tehti ümber (kindlustatud?) mõis. Hoone lääneotsa liideti juurde uus, kolmeruumiline tiib. Võimalik, et selle lõunapoolseima ruumi all oli eraldi väike ruum allika kohal. Mahalammutatud ning taas üles ehitatud müüride vahele hoone keskosas kerkis nüüd ilmselt avar saal, mille keskel oli tõenäoliselt suur kakhelahi. Idapoolsem kavatis jäi suures osas samaks - kaks pikliku keldrit jäid endiselt kasutusele, kuid võib arvata, et hüpokaustahi oli selleks ajaks amortiseerunud. Täiesti erakordne leid saadi põhjapoolsemast kitsast koridorist, mille kitsad keskaegsed seinad olid 17. saj. krohvitud. Krohvi ühelt alalt leiti mitmeid sirgeldusi ning ka kolm konkresemat kujutist, mis olid värske krohvi sisse tõmmatud. Keskkel kohal oli malta rist, mida keskaegses sakraalkunstis tuntakse ka pühitsusristina. Sellest

kahel pool olid kahe mehe profiiljoonised. Mõlemad on tõmmatud vaid skeemaatiliste joontega ja meenutavad pigem sõbralikku sarži. Kes need mehed on, me muidugi ei tea. Arvestades neist ühe kitsehabet, võib arvata, et kumbki neist ei kuulunud talupoegade hulka. Võimalik, et tegemist on kunagiste mõisahärrastega ja ehk võime neist ühe taga näha isegi Otto Reinhold von Uexkülli, kelle käsul keldrit krohviti? Märkimisväärne on ka sellesama keldri leiumaterjal, millest konkurentsi enamiku moodustasid veinipudelite killud. Meie jaoks eksootilistest toitudest tuleb veel ära mainida ka üksikuid austrikarpe, mida leidis isegi juba keskaegses kihistus. Kahest koridorist lõunas oleva endine katustamata hoov sai nüüd ilmselt ka katuse, millele osutavad katusekivide killud.

Kuid ka sellele mõisale ei olnud antud pikka lugu -1703. aasta rüüstamiste käigus põletasid vene väed maha mitmeid mõisu Virumaal. Ka Kiltsi leiumaterjal osutab, et hoone on tugevasti põlenud - tules on porsunud katusekivid ning ahjukahlid, kohati on ka müüriks kivid tulekahjustustega.

Arvatavasti jäi põlenud mõis mõneks ajaks varemetesse ning see andiski põhjuse kirjeldada 1780-ndate aastate töid kui varemete ülesehitamist ning ka seletab müüride lammutamist kuna põlenud ja varemeis seisnud hooneseinad ei kannatanud ilmselt uut ehitamist. Tööde käigus on lammutatud ilmselt viimasedki keskaegsed sambad jm sarnased detailid. Nii leiti 2003. aasta tööde käigus hoolikalt viimistletud raiddetail kõõgi põhjaseina hilisema müüriosa vundamendist.

Niisiis muutus Kiltsi mõis oma

Tõnno Jonuks oma ettekannet Kiltsis oktoobris toimunud konverentsil esitamas. Foto: Ilve Tobreluts

600-700-aastase ajaloo jooksul pidevalt ning pöördudes tagasi algse küsimuse juurde, et kui vana on Kiltsi mõis, peame kõigepealt täpsustama, et millist Kiltsi mõisa me mõtleme. Võimalik, et siinkohal on olnud juba hilisrauaaja-varakeskaja küla või suurtalu? Kivihoonestuse algdateeringut me ei tea samuti, kuid hiljemalt 15. sajandil on valminud tuumikhoone ning ilmselt peagi selle järel laiendavad etapid lääne poole. Ehkki keskaegne vasallilinnus oli ühtlasi ka mõisaks, võime Kiltst kui üksnes mõisast ehk selle härrastemajast rääkida alates 17. sajandi algusest. Samas ei ole see mõis võrreldav ei oma arhitektuurilt, siustuselt ega ka haldusprobleemidelt nn klassikalse ajastu mõisaga, mille rajamist alustati 1784.a ja mil valmis kogu praegu nähtav hoonestus.

Tõnno Jonuks

Kiltsi lossi renoveerimistööde lõpetamist tähistav pidulik koosviibimine 27. novembril kell 12.00 Kiltsi lossis

Huvilised oodatud!

Info ja registreerimine Liina Viikbergil tel 5559 8780, liina.viikberg@v-maarja.ee

Loovuse õpituba alustas

Alates novembrist töötab rahvamajas noorte Loovuse õpituba, mida juhendab (samuti noor mees) Tiit Lastik.

Praeguseks käib kohal kaheksa inimest, kes õpivad, kuidas mängida lauamänge, nagu malet, kabet, doominod jne. Samuti lauldakse, tehakse käsitööd, räägitakse ka tõsistel teemadel.

Alguse sai asi suvel. Initsiatiiv tuli noortelt, kes koristasid parki kiriku kõrval ja soovisid koos käia, et ühiselt midagi loovalt teha.

Teatris käiakse varasemast enam

2010. aastal on Väike-Maarja rahvamajas toimunud viis teatrietendust: neist kolm olid lastele, kaks täiskasvanuile. Viimane teater oli 9. novembril, kui Komöödiateater esitas Neil Simoni komöödia „Armastab, ei armasta“.

Tavapäraselt tähendab teatri kutsumine kokkulepet garantiisumma osas. Sellisel juhul on risk kutsujal, s.t. rahvamajal. Kuna etendus on kallid (transport, dekoratsioonid, näitlejate tasu jne), siis on meil võimalik valida vaid selliseid etendusi, kus teatriinimesed lepivad ainult piletituluga ja võtavad ise riski. Piletitulu, teadagi, sõltub külastajate arvust.

9. novembri etendus rahvamajas oli väga hea. Ka publikut jagus - saalis istus 107 inimest. Ei seganud ka lava eesriiete puudumine. Kuna ilm oli külm ja

Tiit Lastik õpib Väike-Maarja Õppekeskuses. Ta on õppinud laste- ja noorsootöö pedagoogilisi aluseid, erinevate eagruppide arengusühholoogilisi eripärsid, laste ja noorsootööd puudutavaid riiklike õigusakte ja meetodeid.

Loovuse õpituba käib koos rahvamajas esmaspäeviti, õhtupoolikul (kell 17), ja on avatud kõigile huvilistele.

Ville-Markus Kell, Väike-Maarja Valla Rahvamaja direktor

kõnniteed libedad, saabusid esimesed inimesed kohale juba õige varakult. Külalisi oli ka naabervaldadest.

On meeldiv tõdeda, et tänavu sügisel on huvi teatri vastu kasvanud. Ka lasteetendusel 13.oktoobril („Kolm suurt soovi“, Teatrike) oli väikesi vaatajaid palju - saalis istus 80 last.

Komöödiateatri juht Hannes Villemson arvas, et ka kevadperioodil 2011 leiab ta võimaluse Väike-Maarjase mõne etenduse tuua. Samuti käivad läbirääkimised muusikalise teatri toomisest Väike-Maarjasse. Ja loomulikult kiidavad nii näitlejad kui ka muu teatri personal rahvamaja saali ilu, valgustust ja head akustikat.

Ville-Markus Kell, Väike-Maarja Valla Rahvamaja direktor

Esmaabikoolitus lasteaias

3. novembril oli Väike-Maarja Lasteaia 6. rühmas tavalisest erinev päev. Külla oli tulnud Eesti Punase Risti esmaabikoolitaja Valentina Veeru. Ühiselt tuletati meelde, millised on ohud, millega me võime igapäevaselt kokku puutuda ning kuidas neid ohtusid vältida. Teooriale järgnes kohe ka praktiline osa. Lapsed said panna sõbrale põlve- või küünarnu-kiplaastri ja sõrme otsa *plaastrikübara*, siduda käehaava ning fikseerida küünarnukki rätikuga. Harjutati ka lamava sõbra küljeli keeramist.

Kogu koolitust läbis kõige tähtsam esmaabiandmise teadmine lastele, mida koolitaja palus kõigil täiskasvanutel lastele kogu aeg meelde tuletada - õnnetuse korral tuleb lapsel alati pöörduda täiskasvanu poole ja kõik lapsed peavad teadma hädaabinumbrit 112.

Väike-Maarja 6. rühma lapsed said koolitajalt väga palju kiita - teati nii hädaabinumbrit, kuidas helistada ja kuidas vältida õnnetusi. Ka praktilise osaga said lapsed koolitaja sõnul usumatult hästi hakkama. Oluline oli ka see, et lap-

sed suutsid keskenduda ja rõõmuga õpida kogu koolituse aja, mis kestis 2 tundi. Muidugi tasustati tubli õppimine vääriliselt - kõik koolituse läbinud said kotitäie õpetlikke kingitusi.

Suur tänu Timo emale, Liina Viikbergile, tänu kellele see väga vajalik ja huvitav päev laste jaoks teoks sai.

Väike-Maarja Lasteaia 6. rühm

Kas Sinu suitsuandur on töökorras?

Ainult töökorras suitsuandur päästab tulekahjust õigeaegselt märku andes Sinu elu!

Alates möödunud aasta 1. juulist peab igas kodus olema vähemalt üks suitsuandur. Uuringud on näidanud, et tänaseks on suitsuanduriga varustatud ligi 80 protsenti leibkondadest. Samas on sagenenud juhtumid, kus väike elupäästja ei rakendu vajalikul hetkel tööse- näiteks kui 2009. aastal leidsid uuri- jad mitte-töökorras suitsuanduri viiel protsendil Eestis aset leidnud tuleõnnetustest, siis tänavu on nende osakaal tõusnud juba 15 protsendile.

Millal kontrollisid viimati Sina oma suitsuanduri töökorrasolekut?

Tee kord nädalas ringikäik kõikidesse tubadesse, kuhu suitsuandur paigaldatud on ja vajuta anduri testnuppu! Kui suitsuandur hakkab valjult piiksuma, annab Sinu väike elupäästja õigeaegselt märku ka puhkenud tulekahjust. Kui peale testnupu vajutamist andur vaikib, on patarei tühjaks saanud ja siis andur tulekahjust märku ei anna.

Suitsuandur hoiatab Sind patarei tühjenemisest ka üksikute piiksatus- tega, nagu oleks kilk majas. Siis asenda tühi patarei samalaadse täis patareiga ja Sinu väike elupäästja on jälle töökorras. Patarei vahetamiseks võta suitsuandur laest alla, eemalda korpus, võta vana patarei välja ja ühenda uus. Pane suitsuandur lakke tagasi ja vajuta uuesti testnuppu- kui andur valjult piiksuh, kaitseb suitsuandur Sind ja Sinu peret.

Ära unusta andurit kontrollida ja selle patareid vahetada ka oma eakate lähedaste kodus.

Kas Sinu suitsuandur annab vahel volehäireid?

Tihtiugu põhjustab volehäire suitsuandurisse sattunud tolm. Tolmust põhjustatud volehäire vältimiseks puhasta paar korda aastas suitsuanduri korpus tolmust puhtaks! Selleks ei pea neid isegi laest maha keerama. Puhasta andur tolmust puhtaks tolmuimeja, tolmuharja või kergelt niiske lapiga.

Sageli põhjustab volehäireid ka kööki paigaldatud suitsuandur, mis võib reageerida toiduaurudele ja nii Sinu igapäevast elu häirida. Kui Sul on avatud köök, siis paigalda suitsuandur toapool- sessesse ossa, kus toiduaurud selleni ei jõua.

Kas Sinu kodus on piisav hulk suitsuandureid?

Seadus ütleb, et kohustuslik on paigaldada elupaika üks suitsuandur. Samas ei saa väike elupäästja õigel ajal tulekahjust märku anda, kui põleng saab alguse mõnest teisest ruumist ja ukсед on suletud. Siis, kui suits on lõpuks andurini jõudnud ja viimane tööle rakendub, ei pruugi väljumistee enam suitsust prii olla. Seepärast mõtle hoolikalt läbi, kas Sinu elamisse piisab vaid ühest andurist või läheb mitut vaja. Kas Sinu pere kõik liikmed kuulevad suitsuanduri heli õigeaegselt ja kas neil on võimalik ohualalt väljuda?

Kõigepealt paigalda suitsuandur magamistoa ees asuvasse ruumi, olgu selleks siis esik või elutuba. Just siin avastab suitsuandur muudest ruumidest alguse saanud tulekahjud ja hoiatab magajaid enne, kui suits nendeni jõuab. Lisaks paigalda suitsuandur ka magamistubadesse. Vahel saavad tulekahjud alguse ka magamistubadest ja nii on võimalik magajat varitsevast ohust õigeaegselt teavitada.

Kolm lihtsat põhitõde

Paigalda oma koju suitsuandur. Kontrolli kord nädalas suitsuanduri töökorrasolekut ja vaheta vajadusel patarei.

Puhasta suitsuandur paaril korral aastas tolmust.

Kust saab infot suitsuanduri kohta?

Kõige täpsema info suitsuandurist saab pakendis olevalt kasutusjuhendilt.

Lisainfot suitsuanduri soetamise, paigaldamise ja hooldamise kohta saab küsida pääste infotelefonilt 1524 ja veebilehelt www.suitsuandurid.ee

Ainult töökorras suitsuandur päästab Sinu ja Su lähedaste elu!

Karmo Lillemets,
Ida-Eesti päästeskuse ennetustöö büroo peaspetsialist

Ettevaatus on tarkuse ema

Käin vahel Lõuna tänavat pidi raamatukogus. Ühel pool teed on eramaja aias möödujate peale vihaselt haukumas ja hüppamas vasikasuurune koerahirmutis. Teisel pool teed on sama tige kollane karutaoline olevus. Alati on sealt mööda minnes hirm, et mis saab siis, kui nad üle aia pääsevad?

Ühel päeval see juhtuski. “Vasikas” oli äkki ähkides minu kõrval. Ehmusin tõsiselt. Jäin seisma, et mis siis nüüd edasi saab? Koer nuusutas mind pikalt igast kandist. Hindas siiski mitesöödavaks ja jooksis tagasi. Perenaine oli õue tulnud. Käskisin tal koera nii kinni panna, et koer tänavale ei pääseks. Seni seda tehtud pole.

Talvel lumega oli neil tigidatel koertel naljaasi üle aia hüpata. Ja häda sellele lapsele, kes neile ette juhtub.

Koerte käitumine on ettearvamat. Aasta tagasi apteegi lähedal teerajal kiskus üks suur koer vanurilt käekotti käest. Ta oli tõsiselt hädas. Õnneks jõudsin vahele ja ajasin koera nii kinni, kes peab suurt koera, peab suutma tea ka kodus kindalt kinni pidada.

Lapsi ähvardavad ka muud eluohhtlikud ohud. Läheneb talv. Peagi katuvad alevi tiigid jääga. Pole välistatud, et mõni neist õhukesele jääle ei lähe ja vette ei kuku. Tiikidel pole piirdeaedu,

hoiatussilte ega mingeid abivahendeid uppujate päästmiseks. Halvasti oleks võinud lõppeda ka vallaisade paadisõit Pandivere päeva tulesüütamisel.

Pimedal ajal liikudes teel tuleb kanda helkurit. Igaüks teeb ehk vaid hädapäraseid käike. Aga miks lubatakse väikesed lapsed pimedatele teedele jalgratastega lõbusõitu tegema? Grupis sõites ei pane nad autosid eriti tähelegi. Korraga kahes suunas liikuvate autode korral on nende elu tõsiselt ohus. Autojuht peab arvestama ka seda, et igal jalakäijal pole helkurit. Metsavahelistel teedel võivad liikuda ka sõitjatele ohtlikud metsloomad.

Alevis on peateedele piiratud liikumiskiirus 50 km/h. Koolide kohal peaks lubatud kirus olema väiksem.

Võtkem eeskju Tamsalust, kus kooli juures on sildid “Kool” ja piiratud kiirus 30 km/h. Üle lubatud kiiruse kihutavad läbi alevi tuletõrje, kiirabi ja politseiautod. Leian, et see pole põhjendatud, kunda võidetakse ajas vaid mõnikümmed sekundit. Samal ajal suurendades liiklusohhtlikkust kõigile. Lisaks veel koolitööd häirivad sireenid. Liikluse ohtu suurendavad veel kihutajad, kelle kiirus läheneb sajale. Seda ka võõtradade ees, eriti raskete veoautode puhul Lisaks tekib jalakäijal tee ületami-

Rakveres on novembrist avatud nõustamistuba sõltuvusprobleemidega isikutele

Alates novembrikuust tegutseb Rakveres aadressil Jaama puistee 6A OÜ Corrigo, kes pakub nõustamisteenust sõltuvusprobleemidega isikutele.

Nõustamistuba pakub: indivi- duaalset sotsiaalnõustamist, indivi- duaalset psühholoogilist nõustamist, individuaalset psühhoteraapiat, grupi- põhist psühhoteraapiat, indivi- duaalset kogemusnõustamist, grupi- põhist kogemusnõustamist.

Nõustamisele on oodatud sõltu- vusprobleemidega (antud teenuse mõis- tes narkootilisi ja psühhotroopseid ai- neid/uimasteid tarvitavaid ja ka tarbimi- se lõpetanud) isikuid alates 18. eluaas- tast.

Nõustamisteenused on abivaja- jatele tasuta. Abivajajaid aitavad omaala spetsialistid.

Alates 2011.a. algusest lisandub ka sõltuvusprobleemidega isiku lähedas-

sel veel kahtluse moment, kas minna üle tee või ei. Juht peab kõike ette nägema.

Lisaks varitsevad meid mitmed ohud maast ja õhust. Varastatakse kana- lisatsioonikaevude luuke ja lahtine avaus jääb ootama oma saaki. Seda vahel kauaks ajaks ja ettearvamat kohas. Lapsed jooksevad tühjade majade õue- des, kus võivad olla lahtised kaevud või muud augud. Ülalt aga võivad pähe kuk- kuda jääpurikad või katkiste korstnate kivid. Need ei pruugi tänavale kukku- da, vaid ohustavad ka õuedes liikuvaid inimesi.

Juba on ka teed libedad, eriti kruusakattega osad.

Eriti ohtlikud on puhastamata käsipuudeta trepid.

Sageli tehakse metsas tööd üksinda. Telefoniga abi kutsudes on raske kohta hädaabile seletada ja and ei tea, kuhu tulla. Lihtsam on siis helistada ümbrust tundvale sõbrale, kes siis juha- tab abistajad õigele kohale.

Suvel võiks metsas liikujal olla kaasa suitsuandur, mida piiksutades saab enesest märku anda.

Ja veel üks asi, mis pole küll elu- ohtlik kuid siiski tülikas. Ühel öösel purunes mul köögis roostetamise ja vee- surve tagajärjel veekraan. Ärkasin koha- na peale üles ja valgusin peakraani. Vesi ujutas juba kogu põrandat. Veevärk on küll hea asi, kuid siiski ohtlik.

Olgem kõikjal väga ettevaatlikud.

Asael Truupõld

te nõustamisteenus.

Nõustamistuba on avatud: E 9.00 - 15.00, T ja K 9.00 - 16.00, R 9.00 - 14.00.

Lisainfot saab nõustamistoa kontakttelefonil 5562 0163, e-posti aad- ressil Inge.Rannu@corrigo.ee.

Nõustamisteenuse pakkumist toetab ESF programm “Tervislikke va- likuid toetavad meetmed 2010-2011”

Kolm küsimust ajuhalvatuse äratundmiseks

Siin on üks õpetlik lugu: grillipeol üks naisküüaline komistas ja kukkus. Tema- ga oli esmapilgul kõik korras ning arva- tavasti juhtus see uute kingade tõttu - nii arvas kukkuja ise.

Sõbrad aitasid ta püsti ning ta sai uue taldrikutäie grillipala. Vaatamata ker- gele peapööritusele otsustas naine pidu jätkata, nagu poleks midagi juhtunud.

Hiljem helistas aga tema mees sõpradele ja teatas, et naine viidi kiirabi- ga haiglasse ning kell 6.00 suri grillipeol saadud ajuverejooksu tagajärjel.

Kui naise mees või sõbrad olek- sid tundnud ajuverejooksu sümptomeid, oleks naine veel elus...

Neuroloogid väidavad, et juhul,

kui patsient pöördub nende **poole esime- se kolme tunni jooksul**, on võimalik ve- rejooks peatada ning kõrvaldada sellest tingitud mõjud.

Oluline ongi ära tunda sümpto- mid ning panna diagnoos esimese kol- me tunni jooksul!

Kuidas ajuhalvatust ära tunda?

Sageli on raske ajuverejooksu või -trombi kohe märgata. Kahjuks võib ini- meste teadmatuse saada saatuslikuks. Haigel võivad tekkida ajukahjustused, kui kõrvalseisjad ei tunne ajuhalvatuse sümptomeid.

Arstid on üksmeelel selles, et aju- halvatuse võib ära tunda, esitades **inime-**

sele kolm lihtsalt küsimust:

1. Paluda kannatanul **naeratada**.
2. Paluda kannatanul **tõsta mõ- lemad käed üles**.
3. Paluda kannatanul **öelda su- valine lihtlause ilma pausideta**, näiteks: “Täna paistab päike”.

Kui kannatanul on raskusi mis- tahes eeltoodud ülesande täitmisega, tuleb koheselt kutsuda kiirabi ning in- formeerida arsti tehtud testi tulemustest.

Arstid on täheldanud, et juhul, kui inimesed, kes tunnevad nõrkust näo- lihastes, kätes või neil tekivad kõnehäi- red, võtavad koheselt ühendust arstiga, võivad kiire diagnoosi korral vältida hi- lisemaid kahjustusi.

Märka insuldi tunnuseid!

Infarkt on elundi kärbumine ehk nek- roos, mis on tingitud arteriaalse vere juurdevoolu lakkamisest.

Ajuinfarkt ehk insult ehk aju- rabandus on äkki tekkiv aju veresoone- te ummistus või lõhkemine, mille tõttu on häiritud aju verevarustus ning aju ei saa piisavalt hapnikku ja toitaineid. Tulemuseks on neuroloogilised ära- jäämanähud ja/või üldsümtomid mis kestavad üle 24 tunni.

Insuldi alaliigid:

- Ajuinfarkt, veresoone ummistus;
- Ajusisene verejooks, veresoone lõh- kemine;
- Ämblikvõrkkestaalne verejooks. Närvirakud ei sure kohe, kuid nad ta- luvad energia puudust mõned minu- tid. Piisab 5-10 minutit et tekiks taas- tumatu ajukahjustus. Insuldile iseloomulikud tunnused, mis on tekkinud järsku.

Motoorsed sümptomid:

- Nõrkus või kohmakus ühes kehapoole (käes ja/või jalgas);
- Samaaegne mõlema kehapoole

nõrkus(kätes ja/või jalgades);

- Neelamishäire;
- Tasakaaluhäire.

Kõnehäired:

- Kõnest arusaamise või kõnelemise häi- re;
- Lugemishäire või kirjutamishäire;
- Arvutamishäire;
- Pudistav kõne.

Sensoorsed sümptomid:

- Tundlikkusehäire ühes kehapooles. Nägemishäire:
- Osaline või täielik pimedus ühes silmas;
- Pimedus pooles või veerandis vaate- väljas;
- Kahepoolne pimedus;
- Topeltnägemine.

Vestibulaarsed sümptomid:

- Peapööritus (isoleeritud sümptomina ei ole tavaliselt seotud koldelise ajukahjus- tusega).

Käitumuslikud/kognitiivsed häired:

- Raskused riietumisel, juuste kammimi- sel, hammaste pesemisel, ruumiorientat- sioonihäired;
- Mäluhäired (isoleeritud sümptomina ei

ole tavaliselt seotud koldelise ajukah- justusega).

Insult nõuab kiiret abi. Mida varem alustatakse raviga, seda pa- rem on tulemus (soovitav 3 tunni jook- sul peale esimeste sümptomite tek- kimist).

Insuldi sümptomite tekkimisel kutsuge kiirabi, mitte perearst!

Mida on võimalik teha, et insult ei tekkiks?

- Vererõhu kontroll;
- Kõrgenenud veresuhkru ohjamine;
- Kõrgenenud vereravade ohjamine;
- Suitsetamise loobumine;
- Alkoholi tarbimisest loobumine või mõõdukas tarbimine;
- Kaalu langetamine ja keheline aktiivsus.
- Kõrgenenud vererõhu langetamine on oluline nii ägedas perioodis kui ka peale seda. Eesmärk on saavutada vererõhu väärtused kuni 120/80 mm/Hg. **Lisaks ravimitele tuleb vererõ- hu langetamiseks muuta ka elustiili.**

Kokkuvõtte koostanud SA Pärnu Haigla neuroloogi Svea Reimi loengu põhjal Ene Kinks

“Harjuta terviseks” punktiseis

“Harjuta terviseks” punktiseis 12.11.2010 seisuga. Kokku on sarjas osalenuid 549, kes on kokku saanud 8527 osaluskorda.

30 paremat: Heino Külanurk - 705 osaluskorda (ok), 70 boonuspunkti (bp); Viivi Kahr - 534 ok, 53 bp; Aino Saaremäel - 389 ok, 38 bp; Annela Laidre - 318 ok, 31 bp; Mare Soovik - 294 ok, 29 bp; Mall Lepiksoo - 293 ok, 29 bp; Ivar Lass - 207 ok, 20 bp; Carmen Vinkel - 198 ok, 19 bp; Urmas Kopti - 161 ok, 16 bp; Brian Vinkel - 159 ok, 15 bp; Ain Kõiv - 157 ok, 15 bp; Urve Kalda - 141 ok, 14 bp; Margit

Hiimäe - 138 ok, 13 bp; Raiko Kilgi - 134 ok, 13 bp; Aino Aren - 112 ok, 11 bp; Õie Altermann - 110 ok, 11 bp; Riina Jalast - 100 ok, 10 bp; Rita Soidla - 98 ok, 9 bp; Ave Jander - 97 ok, 9 bp; Sirle-Inga Kuldväli - 94 ok, 9 bp; Aare Prants - 90 ok, 9 bp; Romet Prants - 90 ok, 9 bp; Marko Pödra - 89 ok, 8 bp; Maili Tannbaum - 88 ok, 8 bp; Aimar Türbsal - 83 ok, 8 bp; Raili Kõöp - 78 ok, 7 bp; Taimar Kopti - 75 ok, 7 bp; Maiu Talu - 68 ok, 6 bp; Heinrich Kalda - 64 ok, 6 bp; Toomas Vinkel - 63 ok, 6 bp.

Teateid maadlusmatilt

Väike-Maarja valla noormaadlejad osalesid 6. novembril Kallaveres toimunud Aleksander Abergi 39.mälestusvõistlustel kreeka-rooma maadluses. Saavutati järgmised kohad: Rauno Kuusemets - 1.koht (VMG). Jevgeni Hamidzanov - 3.koht (Kiltsi), Danil Hamidzanov - 5.koht (Kiltsi), Anatoli Larionov - 2.koht, (Kiltsi), Jarko Visnapuu - 4.koht (Simuna).

Väike-Maarja noormaadlejad osalesid 30. oktoobril Rakveres toimunud vabamaadlusvõistluste Nublust Nabini IV etapi seeriavõistlusel. Saavutasime järgnevad kohad: Jevgeni Hamidzanov - 1.koht, Anni Pent - 3.koht, Kristjan Baiduza - 3.koht (kõik Kiltsi), Liis Järvamägi - 3.koht (Tamsalu G), Ants Markson - 4.koht (Kiltsi), Casper

Ottens - 4.koht (Kiltsi), Holger Toots - 7. koht (Simuna), Romel Seemann - 9.koht (Tamsalu G), Danil Hamidzanov - 5.koht (Kiltsi k.).

23. oktoobril toimusid Jõgeval Voo-remaa auhinnavõistlused noortele klassikalises maadluses. Ühel Eesti suuremal noortetumiiiril osalesid ka Väike-Maarja noormaadlejad, kes töid koju kaks esikohta, ühe kolmanda ja kolm viiendat kohta. Saavutati järgmised kohad: Jevgeni Hamidzanov - esikoht (Kiltsi), Danil Hamidzanov -3.koht (Kiltsi), Károly Seemann - 1.koht (Tamsalu G), Anni Pent - 5.koht (Kiltsi), Allan Läll - 5.koht (Simuna), Casper Ottens - 5.koht (Kiltsi).

Lembit Kalter

Pildil maadlemas Rauno Kuusemets ja Anatoli Larionov. Foto: Lembit Kalter

VIII Reinpauli maastikujooksul osales sadakond jooksusõpra

Pühapäeval, 7. novembril toimus Ebavere terviseradadel VIII Reinpauli maastikujooks. Ilus ilm ja Ebavere rasked rajad meelitasid kohale sadakond jooksuhuvilist.

9,4 km pikkuse põhidistantsi võitis Andrus Lein Vinnist teise Vinni valla pikamaajooksja Anton Basmanovi ees. Naiste kuue kilomeetri pikkuse jooksudistantsi parim oli Karin Schmidt Viru spordiklubist, kes edestas oma vanemat õde Helen Smidti.

Väike-Maarja parimad jooksuaegu

näitasid seekord Aimar Türbsal ja Kadi Jääger.

“Viimasel kolmel aastal on Reinpauli sügisjooks kohale meelitanud sajakonna jooksuhuvilise ringis. Palju osalejaid on suusaklubidest, kellele meie raske- tel radadel sportimine on heaks ettevalmistuseks põhihooajaks,” rääkis korraldaja Ants Einsalu.

Täname toreda ürituse eest auhinna ja karika välja pannud OÜ-d Reinpaul ning osalenud jooksuhuvilisi.

(Urmas Kullas), 5656 1865 (Inna Maršalova), 505 0276 (Avo Part).

NBI! Matkarada on valgustamata, seetõttu saab seda kasutada vaid valgel ajal. Püüdkem vältida ka koduloomade sattumist suusaradadele.

Ebavere tervisespordikeskusesse on õnnestunud soetada küll päris mitmesugust spordi- ja rajahooldusvarustust, kuid endiselt puudub rajatraktor, mis tõhustaks ja hõlbustaks radade korrashoidmist. Seetõttu on rikutud radade taastamine väga töö- ja ajamahukas.

Loodetavasti ei kahanda mõningased talvekuude piirangud lusti looduses viibida ja Ebaveres käigud on jätkuvalt elamusrohked.

Ilve Tobreluts

Sündmuste kalender

25. novembril kell 19.15 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kumake teises liigas V-Maarja Päästekool ja BC Tarvas /Rakvere SK II. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

25.novembril kell 10-17 I L-Virumaa kodanikeühenduste konverents “Väärtustades üksteist” V-Maarja rahvamajas. Info Kaie Kranich 325 8028

26. novembril kell 10.55 V-Maarja gümnaasiumis toimub klassis 405 kodanikupäeva viktoriin, osalevad 3-liikmelised võistkonnad igast klassist.

27. novembril kell 17.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Super Kuma meistriliigas Simuna Ivax ja BC Haljala. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

27. novembril kell 19.00 Simuna rahvamajas Simuna naisrahvatantsurühma 20. sünnipäeva pidu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

28. novembril kell 14.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kumake teises liigas SK Rakke II ja GK Ehitus/Seesam Kindlustus. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

28. novembril kell 16.00 advendiküünla süütamine V-Maarja aleviku jõulukuusel. Laulab segakoor Helin. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

28. novembril kell 17.00 advendiküünla ja jõulutulede süütamine Simuna jõulukuusel rahvamaja ees. Kõneleb õpetaja Enn Salveste. Jõululaulude ühislaulmine kuuse all.

29. novembril kell 18.00 Triigi spordihoones valla meistrivõistlused males, I etapp. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

29. novembril kell 19.30 kohtuvad Väike-Maarja spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas Väike-Maarja Gümnaasium ja Tapa Väljaõppekeskus. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

30. novembril kell 19.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas Simuna Artiston ja Rakvere Spordikeskus. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

30. novembril kell 19.15 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Super Kuma meistriliigas V-Maarja ReinPaul ja Rakvere KJK ViKe. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

1. detsembril kell 18.00 V-Maarja Muusikakooli kontsert Jõuluootus V-Maarja rahvamajas, Esinevad muusikakooli õpilased. Info Vallo Taar, tel 503 1910

2. detsembril kell 19.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kumake II liigas Simuna Ivax II ja V-Maarja Päästekool. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

3. detsembril kell 19.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas SK Rakke ja ETR-BUILDER/KÜG. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

3. detsembril kell 19.00 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Virmaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas Balti Betoona ja Ferrel. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

5. detsembril kell 10.30 on Jõuluootus kontsert Avispea kirikus, esineb ansambel Robirohi.

5. detsembril kell 16.00 on V-Maarja rahvamajas Väike-Maarja pasunakoori ja Avinurme puhkpilliorkestri Tal-

vekontsert. Info Vallo Taar, tel 503 1910

5. detsembril algusega kell 18.00 V-Maarja rahvamajas **5.-12. klassi tüdrukute tantsupidu**. Esitamisele tulevad erinevate maade tantsud. Pealtvaatajatele pilet 5 krooni.

6. detsembril kell 18.00 Triigi spordihoones valla meistrivõistlused kabes, II etapp. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

7. detsembril kell 19.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas Simuna Artiston ja Balti Betoona. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

8. detsembril kell 18.00 V-Maarja rahvamajas Väike-Maarja gümnaasiumi 5.-12. klassi tüdrukute tantsupidu. Info Heli-na Lükk, tel 5347 5117

9. detsembril kell 17.00 toimub Avanduse mõisas jõulukuuu kontsert. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

9. detsembril kell 18.00 V-Maarja rahvamajas kontsert Jõuluootus. Esinevad Kaire Vilgats (laul) ja Urmas Lattikas (klaver). Kontsert on tasuta, saab teha annetusi kiriku tornikiivri taastamiseks. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

9. detsembril kell 19.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kumake teises liigas Simuna Ivax II ja SK Rakke II. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

9. detsembril kell 19.15 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Viru korvpallimeistrivõistluste Kumake teises liigas Väike-Maarja Päästekool ja Rakvere Ametikool. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

10. detsembril valla 19. aastapäeva tähistamise: **kell 16.00** pärastlõunakohv õppekeskuse sööklas, **kell 18.00** kontsert-aktus Väike-Maarja rahvamajas. Antakse kätte valla aasta tegija tunnistus, tunnustatakse kaunimate kodude omanikke ja aasta paremaid sportlasi. Esineb Pandivere kammerkoor. Info Ilve Tobreluts, tel 329 5759

10. detsembril kell 19.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas SK Rakke ja SK Aaspere. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

11. detsembril kell 10.00 Simuna spordihoones valla meistrivõistlused võrkpallis. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

11. detsembril kell 17.00 kohtuvad Simuna spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Super Kuma meistriliigas Simuna Ivax ja RLV Massive. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

12. detsembril kell 12.00 on Simuna rahvamajas line-tantsu õppepäev. Õpetaja Andrus Lippmaa Tulika tantsustuudiost. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

12. detsembril kell 15.00 Väike-Maarja kirikus Soome laulja Kirsi Ranto, valgustehnik Hessu Laaksoneni ja lastekoori jõulukontsert “Valguse tiibadel” kiriku tornikiivri taastamise heaks. Info Heli-Liivia Komp, tel 326 1837

13. detsembril kell 14.00 on Triigi spordihoones Triigi piirkonna koduste laste ja eakate ühine jõulupuu. Info Aule Rebane, tel 323 5375

13. detsembril kell 18.00 Simuna rahvamajas valla meistrivõistlused mälumängus (kolmeliikmelistele võistkondadele), II etapp. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

13. detsembril kell 19.30 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas V-Maarja Gümnaasium ja SK Aaspere. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

14. detsembril kell 14.00 toimub Kiltsi rahvamajas Kiltsi piirkonna eakate jõulupuu. Info Ville-Markus Kell, tel 326

1837

14. detsembril kell 19.15 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Super Kuma meistriliigas V-Maarja ReinPaul ja BC Tarvas/ Rakvere SK. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

15. detsembril kell 12.00 on Kiltsi Põhikooli muusikaklassis Kiltsi piirkonna koduste laste jõulupuu. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

16. detsembril kell 14.00 on V-Maarja rahvamajas Väike-Maarja piirkonna koduste laste jõulupuu. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

16. detsembril kell 18.00 toimub V-Maarja gümnaasiumi algkoolimajas jõululaat. Info Egne Liivalaid, tel 5648 7949

16. detsembril kell 16.00 on V-Maarja rahvamajas valla suurte perede jõulupuu. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

17. detsembril kell 14.00 on V-Maarja rahvamajas Väike-Maarja piirkonna eakate jõulupuu. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

17. detsembril kell 16.30 on Simuna rahvamajas Simuna piirkonna koduste laste ja lasteialaste ühine jõulupuu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

17. detsembril kell 19.00 kohtuvad V-Maarja spordihoones L-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas Balti Betoona ja Rakvere Spordikeskus. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

18. detsembril kell 19.00 kohtuvad Lääne-Virumaa korvpallimeistrivõistluste Kuma Kerge esiliigas Määri küla ja Simuna Artiston. Info Hillar Kasu, tel 524 8658

18. ja 19. detsembril peetakse V-Maarja spordihoones Aastalõpu korvpalliturniiri. Mängude algus mõlemal päeval kell 10.00. Info Ants Riklberg, tel 529 0745

20. detsembril kell 16.00 on Simuna rahvamajas Simuna piirkonna koduste laste ja lasteialaste ühine jõulupuu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

20. detsembril kell 14.00 Trio Madrigale kontsert “Orus, jõel ja aasal”. Esinevad: Oksana Sinkova (flööt), Kristina Kriit (viul), Diana Liiv (klaver), kavas: L.v.Beethoven, B.Martinu, O.Messiaen, M.Maltis, H.Eller. Info Alar Krull, tel 325 3411

22.detsembril Kiltsi kooli jõulupidu. Info Alar Krull, tel 325 3411

22.detsembril kell 18.00 Simuna kooli jõulupidu Simuna rahvamajas.

24. detsembril kell 18.00 jõuluõhtu jumalateenistus Avispea kirikus. Muusikat teeb Marek Noot Viljandimaalt, jutlustab Eerek Preisfreund.

27. detsembril kell 18.00 toimuvad V-Maarja Õppekeskuse all lasketiirus valla meistrivõistlused laskmises, I etapp. Info Ants Rikberg, tel 529 0745

28. detsembril kell 14.00 toimub Simuna rahvamajas Simuna eakate aastalõpupidu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

30. detsembril kell 14.00 toimub Simuna rahvamajas Simuna eakate aastalõpupidu. Info Auli Kadastik, tel 323 7217

31. detsembril on V-Maarja rahvamajas aastavahetusepidu “Jää hüvasti, Eesti kroon...”. Rahvamaja avab peaks uksed südaõöl, pidu algab **1. jaanuaril 2011 kell 00.30**. Tantsuks mängivad: Lihtnepoiss ja Cozzo. Pilet eelmüügist 1.-23. detsembrini 25 krooni (1,6 €), 27. detsembrist kuni 1. jaanuarini 35 krooni (2,24 €). 1. jaanuaril saab pileti ostmiseks kasutada nii kroone kui eurosid. Info Ville-Markus Kell, tel 326 1837

Jõuluaja jumalateenistused

EELK Siimona ja Juuda kirikus:

24. detsembril püha jõuluõhtu jumalateenistus kell 19.00

25. detsembril I jõulupüha jumalateenistus kell 14.00

26. detsembril II jõulupüha jumalateenistus kell 14.00

31. detsembril vana-aasta jumalateenistus kell 18.00

EELK Väike-Maarja kirikus:

23. detsembril Väike-Maarja Gümnaasiumi püha jõuluõhtu jumalateenistus kell 11.00

24. detsembril püha jõuluõhtu jumalateenistus kell 17.00

25. detsembril I jõulupüha jumalateenistus kell 12.00

26. detsembril II jõulupüha jumalateenistus kell 12.00

31. detsembril vana-aasta jumalateenistus kell 16.00.

Kasvav kuusk jõulupuuks!

Meie valla keskustes kasvab mitmel pool kauneid kuuski, mida sobib jõuludeks ehtida. Neis külates (nt Vao, Simuna, Triigi) ei pea enam kuuski metsast maha raiuma, et vaid kuuks ajaks inimestele silmailu pakkuda. Väike-Maarja alevikus kasvab pargis kena kuusk, tõsi ta on veel väikesevõitu, mida võiks järgmisel aastal jõulupuuna ära ehtida.

Kui ehiks teisteski külates ja alevikes järgmisel aastatel vaid elusaid puid? Astuksime nii sammu looduse säästmisele lähemale.

Avaldage oma arvamust!

Urmas Tamm, vallavanem

Koguduste teated

Väike-Maarja koguduses
Jumalateenistused pühapäeviti kell 12.00.
Kogudust teenib hooldajaõpetajana Enn Salveste. Tel 5345 3967, e-post: enn.salveste@eelk.ee
EELK Väike-Maarja koguduse aadress: Tamme 3, 46202 Väike-Maarja.

Avispea koguduses
Jumalateenistused pühapäeviti kell 10.30.
Koguduse vaimulik on Eerek Preisfreund. Tel 323 5450.
Koguduse veebileht: <http://avispea.edicypages.com/et>
Kiltsi osadusgruppi veab eest Riina Tali, kokkusaamine toimub **igal teisipäeval kell 18.00** Kiltsi raamatukogus.

Simuna koguduses
Jumalateenistused pühapäeviti kell 14.00.
Koguduse õpetaja on Enn Salveste. EELK Simuna koguduse aadress: Allika 3, 46401 Simuna
Tel 5345 3967 või tel/fax 332 8021, e-post: enn.salveste@eelk.ee

Õpetaja kõnetunnid on laupäeviti kell 12-15, pühapäeval tund enne jumalateenistust. Kiriklike talituste ja hingehoidlikel vajadustel on kokkuleppel õpetajaga võimalik kohtuda teistel aegadel.

EELK Väike-Maarja koguduse annetusrarve nr 221050284862 Swedpangas, kuhu saab teha annetusi kiriku taastamiseks.

Väike-Maarja Hoolekande- ja Tervisekeskuse (Ravi 1 II korrus) hooldekodu päevakeskuse kaudu on võimalik tellida Inkotoa pakutavaid **URIINIPIDAMATUSE ABIVAHENDEID:** naha- ja haavahooldusvahendid, imavad aluslinad, mähkmed jm. Isikliku abivahendi kaardi olemasolul kaup 40% soodsamalt. Tellitud tooted tuuakse kohale **11. jaanuaril kell 9.30.** Tellimiseks ja infoks helistada telefonidel 326 1345, 5656 4959.

HEATEGEVUS-KONTSERT
“Valguse tiibadel”
Väike-Maarja kiriku taastamise toetuseks
12. detsembril kell 15.00 Väike-Maarja kirikus

Esinevad:
soome poplaulja KIRSI RANTO, valgustehnik HESSU LAAKSONEN, SOOME LASTE LAULUKOOR

Kontserdil saab teha annetusi kiriku taastamise toetuseks

Kalmistumeistrite kontaktandmed
Väike-Maarjas:
Ruth Palmiste, tel 516 1809
Simunas:
Helvi Vahter, tel 524 7944

Rotaks-R laos Väike-Maarjas Pikk 30 saadaval pakendatud turbabrikett.
Alusel 900 kg, hind 1700 EEK-i.
Info telefonidel 322 0470, 529 6792.
Võimalik tellida kohalevedu!

Tänuavaldus
Tänan Priit Puhki abi eest katuse materjali kohaletoimetamisel ja parandamisel. Vanainimesena oleks olnud mul raske katust parandada või katusematerjali kohale toimetada.
Vaike Metspõld Kiltsist

Veaparandus. Eelmisesse vallalehte lipsas sisse viga “3 numbril” avaldamisel. Õige Väike-Maarja gümnaasiumi õpilaste arv oli 377. Toimetaja vabandab eksitamast.

Väike-Maarja Põllumeeste Selts

Selts aastast 1896

Kodulehekülj: www.v-maarja/vmps
Pilte tegevusest: <http://picasaweb.google.com/vmpselts>.
Pärandkultuuri töögrupi materjalidega on võimalus tutvuda: <http://parandkultuur.wikispaces.com>

TAASKASUTUSKESKUS (Väike-Maarjas, Tamsalu mnt 1 II korrusel) on avatud igal reedel ja laupäeval kell 10-13. Info 526 0283

TALUTURG (Väike-Maarja bussijaamas) on avatud igal reedel ja laupäeval kell 9-14. Müüakse ainult omavalmistatud tooteid. Info 526 0283

Õnnitleme novembrikuu eakaid sünnipäevalapsi!

94 Alvine Nurme
94 Salme Leisson
91 Hilda-Miralda Hämarik
88 Helga Müürsepp
88 Leida Pärna
86 Leena Ahlberg
86 Aino Traksmaa
86 Endla Kütt
86 Voldemar Komusaar
85 Rosalie Metsanurk
84 Helju-Laine Ilves
84 Endla Jakobson
84 Lembit Välja
83 Asta Leiter
82 Elvi Liim
82 Hilja Kaljo
82 Agnes Vint
82 Elvi Plaks
80 Maria Kull

80 Helju Veermäe
80 Reino Laatikainen
80 Enn Meisalu
79 Olimar Mustasaar
79 Egon Selgmäe
78 Klara Adamson
78 Mulje Kaare
78 Astrid Roostar
78 Einar Väizanen
77 Lembit Kaare
77 Alma-Elfriede Saage
76 Raissa Mitrofanova
76 Liina Väizanen
76 Erika-Koidula Metsaru
76 Harri Õunpuu
75 Salme Gross
75 Ilme Lehtla
74 Õie Kerem
74 Eldur Liivalaid
74 Rein Kulpas

74 Eino Kasemaa
73 Marge Kask
73 Elvi Tanila
73 Luule Matso
73 Luule Tude
73 Elvi Ambos
73 Heino Mõnuvere
73 Viktor Livak
73 Uno Arbusov
72 Jekaterina Divonina
72 Aile Shtiba
72 Virve Prits
72 Meida Mayer
71 Evi Mandre
71 Eha-Anete Karron
71 Kristi Heinla
71 Ülo Oras
70 Rein Toonmaa
70 Aide Erlemann

Soovime palju õnne ja tugevat tervist! Väike-Maarja Vallavalitsus

NB! Palume inimestel, kes ei soovi, et tema sünnipäev ja vanus avaldatakse, anda sellest teada vallalehe toimetajale telefonidel 329 5757 või 522 2294.

Õnne tänasteks tegudeks, õnne homseteks olemisteks, õnne tuleviku toimetusteks!

Kallis Milvi Selberg!

Soovime Sulle palju õnne juubeli puhul!

Väike-Maarja lasteaia pere

Õnnitleme uut ilmakodanikku!

Toatäis päikesekiiri, sületäis sooje sõnu, peotäis kauneid lilli!

Adeele Tshakirov - 20. oktoobril Röömsat meelt ja palju armastust!

Vajatakse kasutatud ja korras lapsevankrit. Info tel 32 95762

Annan rendile 2-toalise korteri Lõuna tänaval. Tel. 505 0425

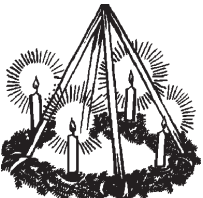
Rahvamaja keldrikohvikut on võimalik üürida.

Hind 200 krooni tund.
Kokku leppida rahvamaja direktori Ville-Markus Kellaga, tel 326 1837.

OÜ Liiza Puhastus pakub puhastus-teenust auru-puhastusmasinaga

Loomulik puhtus ilma keemiat kasutamata - puhta vee baasil (180-kraadine aur).
Aitab ära hoida allergia ning tapab mikroobid.

Aurupuhastusmasinaga saab puhastada: autosalonge sõidu- ja veoautode autosalonge, vaipkatteid, pehmet mööblit. Autosalongi kuivpuhastus. Info Aili Praats, tel 372 5559 3121 või 32 27 690, puhastus@gmail.com, Vao, Oru 5/2 Väike-Maarja vald

Lehetoimetust võtab avaldamiseks vastu valla asutuste ja ettevõtete jõulutervitusi. Tervitused palume esitada 3. detsembriks e-posti aadressil hilje.pakkanen@v-maarja.ee.

TEOSTAME MERLO TELESKOOPLAADURIGA TEILE VAJALIKKE TÖSTETÖID (kopp, korv, kapid, tropid)

Hind 400 kr tund + KM.
Tellimine 58129757
Andre Tammi

Uuendage lehetellimust!

Uus aasta on aga peagi algamas. Head tellijad, et Teie koju jõuaks ka uuel aastal valla infoleht, uuendage Väike-Maarja Valla Infolehe tellimust (tellimisindeks on 00719) Eestis Posti postkontorites! Lehte on võimalik osta Väike-Maarjas Grossi Toidukaupade kauplusest, Georgi majast, Lesteka ja Ammemäe kauplusest, Väike-Maarja raamatukogust, Kaarma tanklast, Vao, Kiltsi ja Triigi kauplusest, Simunas Aldar Marketi kauplusest.

Väike-Maarja Valla Infolehe väljaandja: Väike-Maarja Vallavalitsus, Pikk 7, 46 202 Väike-Maarja, tel 329 5750, www.v-maarja.ee **Toimetaja:** Hilje Pakkanen, tel 329 5757, 522 2294, hilje.pakkanen@v-maarja.ee.
Toimetuse kolleegium: Olev Liblikmann, Krista Ustav, Ellu Moisa, Reet Eesmäe, Hans Kruusamägi. Kaastööd ja teated saata hiljemalt 3.detsembriks. (Fotod palun saata dokumendi failist eraldi.)
Toimetust võib tekstide lühendada. Toimetust ei vastuta reklaamide sisu eest.
Trükitud: AS Trükikoda TRÜKIS, Pargi 27F, 41 537 Jõhvi. Ilmub kord kuus. Tiraaz 1100 eksemplari. Tasuline, 3 krooni